155

ZÁKON
ze dne 30. června 1995

o důchodovém pojištění

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1
Rozsah působnosti

(1) Tento zákon upravuje důchodové pojištění (dále jen „pojištění“) pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele [§ 4 odst. 1 písm. c) a d)].

(2) Organizaci a provádění pojištění, povinnosti pojištěných osob, příjemců dávek a zaměstnavatelů a jejich odpovědnost v pojištění a pojistné na pojištění (dále jen „pojistné“) upravují zvláštní zákony.[1])

(3) Tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropských společenství v oblasti pojištění[1a]).

§ 2
Účast na pojištění

(1) Účast na pojištění je povinná pro fyzické osoby (dále jen „osoby“) uvedené v § 5. Pojištění se mohou dobrovolně účastnit též osoby uvedené v § 6.

(2) Pojištěncem se pro účely pojištění rozumí osoba, která je nebo byla účastna pojištění.

§ 3
Způsobilost osob v právních vztazích pojištění

(1) Právní osobnost v právních vztazích pojištění vzniká narozením a zaniká smrtí, popřípadě prohlášením za mrtvého.

(2) Plná svéprávnost v právních vztazích pojištění vzniká dosažením zletilosti, přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství[2]). Způsobilost být účastníkem řízení o přiznání invalidního důchodu [§ 4 odst. 1 písm. b)] vzniká ukončením povinné školní docházky; přiznáním tohoto důchodu vzniká plná svéprávnost podle věty první a trvá až do dosažení zletilosti. O omezení svéprávnosti platí obdobně ustanovení občanského zákoníku.

(3) Osoba, která nemá svéprávnost podle odstavce 2, musí být zastoupena zákonným zástupcem nebo opatrovníkem; kdo je zákonným zástupcem nezletilého nebo opatrovníkem, stanoví občanský zákoník.

§ 4

Druhy důchodů a jejich výše

(1) Z pojištění se poskytují tyto důchody:

a) starobní,

b) invalidní,

c) vdovský a vdovecký,

d) sirotčí.

(2) Výše důchodu se skládá ze základní výměry a z procentní výměry. Základní výměra se stanoví procentní sazbou z průměrné mzdy a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) a b), nebo z procentní výměry důchodu zemřelého, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. c) a d).

ČÁST DRUHÁ

ÚČAST NA POJIŠTĚNÍ

HLAVA PRVNÍ

OKRUH POJIŠTĚNÝCH OSOB

§ 5

(1) Pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni

a) zaměstnanci v pracovním poměru,

b) příslušníci Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Celní správy České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky[5]), vojáci z povolání[5a]), vojáci v záloze ve výkonu vojenské činné služby[46]) a státní zaměstnanci podle zákona o státní službě[5b]),

c) členové družstva, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci,

d) osoby, které jsou podle zvláštního zákona jmenovány nebo voleny do funkce vedoucího správního úřadu nebo do funkce statutárního orgánu právnické osoby zřízené zvláštním zákonem, popřípadě do funkce zástupce tohoto vedoucího nebo statutárního orgánu, pokud je tímto vedoucím nebo statutárním orgánem pouze jediná osoba a jmenováním nebo volbou těmto osobám nevznikl pracovní nebo služební poměr, a osoby, které podle zvláštního zákona vykonávají veřejnou funkci mimo pracovní nebo služební poměr, pokud se na jejich pracovní vztah vztahuje ve stanoveném rozsahu zákoník práce a nejsou uvedeny v písmenech g) až i) a o) až s),

e) osoby samostatně výdělečně činné,

f) zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce,

g) soudci,

h) členové zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy zvolení do funkcí, jež zastupitelstvo určilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni,

ch) poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu,

i) prezident republiky, členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, členové Rady Energetického regulačního úřadu, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Českého telekomunikačního úřadu, finanční arbitr, zástupce finančního arbitra a veřejný ochránce práv, ochránce práv dětí a jejich zástupce,

j) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,

k) osoby pečující o dítě a osoby, které jsou vedeny v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí[37a]),

l) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce,

m) pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů,

n) společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, a ředitelé obecně prospěšné společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci,

o) prokuristé,

p) osoby pověřené obchodním vedením na základě smluvního zastoupení,

q) členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří nejsou uvedeni v písmenech a) až c), f) až i), p) a s),

r) likvidátoři,

s) vedoucí organizačních složek právnické osoby, která má sídlo ve státě, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, pokud je tato složka zapsána v obchodním rejstříku a místo výkonu práce těchto vedoucích je trvale v České republice,

t) fyzické osoby neuvedené v písmenech a) až d) a f) až s), s výjimkou členů okrskové volební komise a zvláštní okrskové volební komise a členů zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy zvolených do funkcí, jež zastupitelstvo neurčilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni,

v době zaměstnání, pokud jim v souvislosti se zaměstnáním plynou nebo by mohly plynout příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmu podle zvláštního právního předpisu a nejsou od této daně osvobozeny; to neplatí, jde-li o osoby uvedené v písmeni e).

(2) Pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále

a) osoby vedené v evidenci Úřadu práce České republiky – krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) jako uchazeči

o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné,

b) osoby se zdravotním postižením zařazené v teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost,

c) osoby pečující osobně o dítě ve věku do 4 let,

d) osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu nebo asistenta sociální péče podle § 83 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb.,

e) poživatelé invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně [§ 39 odst. 2 písm. c)] z českého pojištění, a to do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle § 32; za poživatele invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně se pro účely účasti na pojištění považují též osoby, které nepobírají tento důchod, avšak splňují podmínky nároku na tento důchod a pobírají výsluhový příspěvek podle zvláštních zákonů,

f) osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala jejich účast na nemocenském pojištění podle zvláštního právního předpisu, po dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti, kterou si nepřivodily úmyslně, pokud tato dočasná pracovní neschopnost vznikla v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu, po dobu karantény nařízené podle zvláštního právního předpisu v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu, po dobu trvání podpůrčí doby u ošetřovného, dlouhodobého ošetřovného a u dávky otcovské poporodní péče a po dobu trvání podpůrčí doby u peněžité pomoci v mateřství v období před porodem,

g) osoby, kterým je poskytována zvláštní ochrana a pomoc na základě zákona upravujícího zvláštní ochranu svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, pokud podle vyjádření orgánu příslušného k poskytování zvláštní ochrany a pomoci nemohou vykonávat výdělečnou činnost,

h) osoby pečující o nezletilé nezaopatřené dítě poskytující nezprostředkovanou pěstounskou péči a osoby mající dítě ve svěřenectví podle § 953 občanského zákoníku, pokud toto dítě má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí[50]), a to nejdéle po dobu 2 let od prvního dne kalendářního měsíce, za který příspěvek na úhradu potřeb dítěte poprvé náleží; podmínka nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se považuje za splněnou po dobu, po kterou tento příspěvek nenáleží z důvodu souběhu s důchodem nebo výživným stanoveným soudem,

i) osoby studující po roce 2009 poprvé v doktorském studijním programu uskutečňovaném vysokou školou v České republice ve standardní době v prezenční formě studia, pokud toto studium bylo úspěšně ukončeno, přičemž toto studium zakládá účast na pojištění v rozsahu nejvýše 4 let, s tím, že tato doba se zjišťuje od zahájení tohoto studia; za tuto dobu

studia se považuje také studium v doktorském studijním programu uskutečňované v cizině, pokud je podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy postaveno na roveň tomuto studiu na vysoké škole v České republice,

j) osoby vykonávající osobně péči o dítě ve věku do 3 let na základě dohody s rodiči tohoto dítěte[55]).

(3) Zaměstnáním se pro účely tohoto zákona rozumí činnost osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až d) a f) až t) pro zaměstnavatele, ze které jim plynou nebo by mohly plynout od zaměstnavatele příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmu podle zvláštního právního předpisu a nejsou od této daně osvobozeny. Dobou zaměstnání se pro účely tohoto zákona rozumí období od počátku výkonu činnosti osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) až d) a f) až t) pro zaměstnavatele do konce období, v němž tato činnost měla nebo mohla být vykonávána.

(4) Za zaměstnance v pracovním poměru [odstavec 1 písm. a)] se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.

(5) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na osoby, které jsou zaměstnanci zahraničního zaměstnavatele a jsou činni v České republice ve prospěch tohoto zaměstnavatele; zahraničním zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí zaměstnavatel, jehož sídlo je na území státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

§ 6

(1) Pojištění jsou účastny též osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a účast na pojištění se týká doby jejich

a) vedení v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud jim po dobu této evidence nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci,

b) soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole (dále jen „střední škola“) nebo vysoké škole v České republice,

c) výdělečné činnosti v cizině po 31. prosinci 1995, jedná-li se o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a), c) a e); za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

d) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací podle zvláštního právního předpisu;[6a]) za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

e) činnosti v České republice ve prospěch zahraničního zaměstnavatele, jde-li o osoby uvedené v § 5 odst. 5; za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

f) výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky,

g) pobytu v cizině, pokud následovaly do místa vyslání k výkonu práce v zahraničí nebo k výkonu služby v zahraničí svého manžela, který je státním zaměstnancem podle zákona o státní službě nebo jiným zaměstnancem organizační složky státu, se souhlasem této organizační složky státu, a nemají příjem ze závislé činnosti nebo nejsou osobami samostatně výdělečně činnými nebo nejsou osobami vykonávajícími obdobné činnosti podle práva cizího státu, do kterého byli jejich manželé vysláni k výkonu práce v zahraničí nebo k výkonu služby v zahraničí; v takovém případě může hradit pojistné zaměstnavatel manžela,

h) výkonu samostatné výdělečné činnosti ve zdaňovacím období, za které byla jejich daň z příjmů fyzických osob rovna paušální dani, uplynula-li marně lhůta pro placení paušálního pojistného na důchodové pojištění za tuto dobu,

i) výkonu samostatné výdělečné činnosti po 31. prosinci 1995, uplynula-li marně lhůta pro placení pojistného na důchodové pojištění za tuto dobu.

(2) Pojištění jsou účastny též ostatní osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a doba pojištění těchto osob podle § 11 odst. 1 písm. a) a § 13 odst. 1 získaná přede dnem podání této přihlášky trvala aspoň 1 rok. Účast na pojištění osob uvedených ve větě první je však možná v rozsahu nejvýše 15 let; za dobu přede dnem podání přihlášky je přitom účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu jednoho roku bezprostředně před tímto dnem.

(3) Účast na pojištění podle odstavců 1 a 2 je možná nejdéle do dne, který bezprostředně předchází dni vzniku nároku na starobní důchod.

§ 7

Podle tohoto zákona se přiznává invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně též osobám, které nebyly účastny pojištění, avšak splňují podmínky stanovené tímto zákonem (§ 42 odst. 1).

HLAVA DRUHÁ
PODMÍNKY ÚČASTI NA POJIŠTĚNÍ

Díl první
Podmínky účasti zaměstnanců a dalších skupin osob vykonávajících pracovní nebo obdobnou činnost

§ 8

(1) Osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t) a v § 5 odst. 4 jsou účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou účastny nemocenského pojištění podle zvláštního právního předpisu[5e]).

(2) Účast na pojištění v případě výkonu více právních vztahů uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t) a v § 5 odst. 4 se posuzuje samostatně v každém tomto právním vztahu. Je-li však jednatel společnosti s ručením omezeným současně společníkem téže společnosti s ručením omezeným, je účasten pojištění z těchto činností jen jednou. Vykonává-li člen zastupitelstva územního samosprávného celku, zastupitelstva městské části nebo městského obvodu územně členěných statutárních měst nebo hlavního města Prahy souběžně více funkcí pro tentýž územní samosprávný celek, za které je odměňován, je z nich účasten pojištění jen jednou; to platí obdobně pro osobu, která je členem více kolektivních orgánů územního samosprávného celku nebo orgánů zřízených jeho orgány.

Díl druhý
Podmínky účasti osob samostatně výdělečně činných

§ 9

(1) Pojištění jsou účastny osoby samostatně výdělečně činné [§ 5 odst. 1 písm. e)], pokud vykonávají samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky a splňují dále stanovené podmínky. Za samostatnou výdělečnou činnost vykonávanou na území České republiky se považuje i samostatná výdělečná činnost prováděná mimo území České republiky, jestliže je vykonávána na základě oprávnění k výkonu takové činnosti vyplývajícího z právních předpisů České republiky.

(2) Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a

a) vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo

b) spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.[8])

(3) Výkonem samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 2 písm. a) se rozumí

a) podnikání v zemědělství, je-li fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu evidována podle zvláštního zákona,[9])

b) provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona,[10])

c) činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti vykonávaná pro tuto společnost,[11])

d) výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů,[12]) s výjimkou činnosti, z níž příjmy jsou podle zvláštního právního předpisu samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně[6b]),

e) výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů,[13]) která není uvedena v písmenech a) až d), a výkon činnosti příkazníka konané na základě příkazní smlouvy uzavřené podle občanského zákoníku[48]); podmínkou zde je, že tyto činnosti jsou konány mimo vztah zakládající účast na nemocenském pojištění, a jde-li o činnost příkazníka, též to, že příkazní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti. Za výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů se vždy považuje činnost znalců, tlumočníků, zprostředkovatelů kolektivních sporů, zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce podle zvláštních právních předpisů a insolvenčního správce, popřípadě dalšího správce,

f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu;[14]) za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí,[15])

pokud se příjmy dosažené výkonem činností uvedených v písmenech a) až f) považují podle zákona o daních z příjmů za příjmy ze samostatné činnosti[37]).

(4) Osoba samostatně výdělečně činná je účastna pojištění jen jednou, i když vykonává několik činností uvedených v odstavci 3, popřípadě spolupracuje při výkonu několika těchto činností nebo současně koná činnosti podle odstavce 2 písm. a) a b).

(5) Kde se dále hovoří o samostatné výdělečné činnosti, rozumí se tím též spolupráce při výkonu této činnosti [odstavec 2 písm. b)].

(6) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce

a) vykonávala zaměstnání (odstavec 8 věta první),

b) měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,

c) měla nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců,

d) osobně pečovala o dítě do 4 let věku,

e) osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)[5c]), pokud osoba, která je závislá na pomoci jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s osobou samostatně výdělečně činnou v domácnosti, není-li osobou blízkou, nebo

f) byla nezaopatřeným dítětem podle § 20 odst. 4 písm. a).

(7) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v těch kalendářních měsících, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost, a v této době výkonu samostatné výdělečné činnosti aspoň po část této doby trvaly skutečnosti uvedené v odstavci 6. Trváním skutečností podle věty první se rozumí též trvání jen některých skutečností uvedených v odstavci 6.

(8) Zaměstnáním se rozumí činnost zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců. Pečuje-li o dítě do 4 let věku nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby [odstavec 6 písm. e)], více osob současně, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která byla určena písemnou dohodou všech osob, které pečují o dítě do 4 let věku nebo o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost)[5c]), za osobu pečující v největším rozsahu; nedojde-li k této dohodě, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu[15e]) pečuje o dítě do 4 let věku nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby, v největším rozsahu. V případě péče o více dětí do 4 let věku týchž rodičů nebo v případě péče o více dětí převzatých do společné péče nahrazující péči rodičů může být samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost jen u jednoho rodiče nebo jen u jedné osoby, pokud dítě bylo převzato do společné péče nahrazující péči rodičů. Nedojde-li k dohodě rodičů nebo těchto osob o tom, kdo uplatní péči o dítě jako důvod pro to, aby se samostatná výdělečná činnost považovala za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, uplatní se tento důvod u toho rodiče nebo u té osoby, kteří podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu[15e]) pečují o dítě v největším rozsahu. V kalendářním měsíci může být důvod podle odstavce 6 písm. d) a e) ve vztahu k témuž dítěti nebo k téže osobě, která je závislá na péči jiné osoby, uplatněn jen u jedné osoby samostatně výdělečně činné. Skutečnosti o vedlejší samostatné výdělečné činnosti uvedené v odstavci 6 písm. a) a c) až f) musí osoba samostatně výdělečně činná doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti podle zvláštního zákona[17]) za

kalendářní rok, za který chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

(9) Samostatná výdělečná činnost se považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost v období, ve kterém se podle odstavců 6 až 8 samostatná výdělečná činnost nepovažuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

§ 10

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud její příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň rozhodné částky; rozhodná částka činí 2,4násobek částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Bylali v kalendářním roce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost i vedlejší samostatná výdělečná činnost, stanoví se příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla podle § 9 odst. 7 aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a vedlejší samostatné výdělečné činnosti se pro účely stanovení příjmu podle věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetřovného jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevyplácí. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se pro účely tohoto zákona považuje daňový základ osoby samostatně výdělečně činné určený podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti[17b]). Rozhodná částka se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Rozhodná částka se sníží o jednu dvanáctinu za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetřovného jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevyplácí. Dvanáctina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná, která vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a nesplňuje podmínky účasti na pojištění podle odstavců 2 a 3, je v kalendářním roce účastna pojištění, jestliže se přihlásila k účasti na pojištění za tento rok; lhůty pro podání přihlášky k účasti na pojištění stanoví zvláštní zákony.[1]) Ustanovení věty první platí obdobně i pro část kalendářního

roku, v němž účast na pojištění vznikla nebo zanikla podle odstavce 5 nebo 6 anebo v němž vedlejší samostatná výdělečná činnost nebyla vykonávána po celý rok.

(5) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění vzniká dnem 1. ledna kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo prvním dnem kalendářního měsíce, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud tento měsíc následuje po kalendářním měsíci, v němž byla naposledy vykonávána samostatná výdělečná činnost považovaná podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění, nejdříve však dnem, v němž začala vykonávat (znovu vykonávat) samostatnou výdělečnou činnost.

(6) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo posledním dnem kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění. Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné však zaniká nejpozději dnem,

a) kterým osoba samostatně výdělečně činná ukončila samostatnou výdělečnou činnost,
b) kterým zaniklo osobě samostatně výdělečně činné oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
c) od kterého byl osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti.

(7) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou je poplatníkem v paušálním režimu.

ČÁST TŘETÍ
ZÁKLADNÍ POJMY

HLAVA PRVNÍ
DOBA POJIŠTĚNÍ A NÁHRADNÍ DOBA POJIŠTĚNÍ

§ 11

(1) Dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění

a) osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zaplaceno pojistné,
b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zaplaceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t) a v § 5 odst. 4 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu pojištěnce proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění, pokud nešlo o omluvné důvody; za omluvné důvody se považují skutečnosti uvedené v § 16 odst. 4 větě třetí písm. a). Podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou v případě, kdy osoba samostatně výdělečně činná uhradila prav-

děpodobnou výši pojistného stanovenou rozhodnutím příslušné územní správy sociálního zabezpečení za kalendářní rok, za který nebyl předložen přehled o příjmech a výdajích, v případě, kdy pojistné nebylo zaplaceno jen proto, že v kalendářním roce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) dosáhla stanoveného maximálního vyměřovacího základu pro pojistné[17c]), v případě, kdy pojistné nebylo zaplaceno proto, že osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) měla nárok na slevu na pojistném, a v případě, kdy zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést, pokud se dále nestanoví jinak; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona, jakož i organizační složka státu.[16a]) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až k), t) a odst. 4 považuje též doba, po kterou podle pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na určení neplatnosti skončení tohoto právního vztahu trval nadále jejich právní vztah zakládající účast na pojištění, pokud podle tohoto rozhodnutí nebo této dohody došlo ke skončení tohoto vztahu neplatně a pokud by jinak byla, kdyby nedošlo k neplatnému skončení tohoto vztahu, splněna podmínka uvedená v § 8; podmínka zaplacení pojistného se přitom považuje za splněnou. Pro účely splnění podmínky zaplacení pojistného uvedené v odstavci 1 písm. a) se příjem započitatelný do vyměřovacího základu pojištěnce, který náleží zpětně na základě pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na zaplacení tohoto příjmu, započte v těch kalendářních měsících, za které náleží.

(3) Dobou pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) je též

a) v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se přiznává důchod (dále jen „rok přiznání důchodu“), doba před tímto dnem, jestliže tyto osoby zaplatily do dne podání žádosti o přiznání důchodu zálohy na pojistné splatné do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž byla podána tato žádost,

b) kalendářní rok, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud byly za tento kalendářní rok zaplaceny zálohy na pojistné splatné za tento rok a doplatek na pojistném ještě nebyl splatný přede dnem podání žádosti o přiznání důchodu.

(4) Dobou pojištění pro účely vzniku nároku na starobní a invalidní důchod, stanovení výše procentní výměry těchto důchodů a dopočtené doby podle § 41 odst. 5 není doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 a 4, za kterou tato osoba měla nárok na slevu na pojistném.

§ 12

(1) Náhradní dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2; podmínkou pro to, aby se tato doba účasti na pojištění hodnotila jako náhradní doba pojištění, je, s výjimkou doby účasti na pojištění podle § 5 odst. 2 písm. g), že byla získána na území České republiky a že doba pojištění trvala aspoň jeden rok. Podmínkou pro to, aby se doba účasti osob uvedených v § 5 odst. 2 hodnotila po 31. prosinci 2011 jako náhradní doba pojištění, je, že pojištěnec po dobu trvání této účasti byl v České republice účasten důchodového pojištění z jiného důvodu, nemocenského pojištění nebo zdravotního pojištění anebo, bydlel-li v České republice, jako poživatel důchodu nebo rodinný příslušník odvozoval své nároky ze zdravotního pojištění v jiném členském státě Evropské unie; za účast na zdravotním pojištění v České republice se však pro tyto účely nepovažuje taková účast na tomto zdravotním pojištění, která je pouze odvozeným nárokem rodinného příslušníka z účasti jiné osoby na tomto pojištění. Podmínkou pro to, aby se doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. d) hodnotila jako náhradní doba poji-

štění, je, že o době osobní péče o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost)[5c]), rozhodl příslušný orgán sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu[17c]).

(2) Nestanoví-li se v tomto zákoně jinak, hodnotí se pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu náhradní doba pojištění stejně jako doba pojištění. Podmínkou pro to, aby se doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. j) hodnotila jako náhradní doba pojištění, je, že tato osoba učinila společné prohlášení s rodiči dítěte podle § 12a.

§ 12a

(1) Společné prohlášení o hodnocení doby účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. j) jako náhradní doby pojištění (dále jen „společné prohlášení o péči o dítě“) lze učinit jen v případě úmrtí jednoho z rodičů nebo v případě, že aspoň jednomu z rodičů podle potvrzení poskytovatele zdravotních služeb na společném prohlášení o péči o dítě závažné dlouhodobé onemocnění znemožňuje pečovat o dítě; závažným dlouhodobým onemocněním se rozumí takové onemocnění, které podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než 1 měsíc a pro které rodič dítěte byl uznán dočasně práce neschopným nebo by byl uznán dočasně práce neschopným, kdyby byl nemocensky pojištěn.

(2) Společné prohlášení o péči o dítě lze učinit jen na předepsaném tiskopise, který obsahuje též poučení o důsledcích tohoto prohlášení a možnostech jeho zrušení a důsledcích tohoto zrušení. Společné prohlášení o péči o dítě činí oba rodiče dítěte, pokud žijí, a osoba, která bude o dítě osobně pečovat. Souhlas se nevyžaduje u toho rodiče, který vzhledem ke svému závažnému dlouhodobému onemocnění podle potvrzení poskytovatele zdravotních služeb na předepsaném tiskopisu nemůže tento souhlas učinit. Souhlas se dále nevyžaduje u rodiče, jehož rodičovská odpovědnost byla pozastavena, omezena nebo jí byl zbaven.

(3) Účinky společného prohlášení o péči o dítě trvají po dobu

a) uvedenou ve společném prohlášení o péči o dítě, pokud společné prohlášení o péči o dítě bylo učiněno v případě úmrtí jednoho z rodičů, nebo

b) 6 měsíců ode dne, v němž bylo toto prohlášení učiněno, jde-li o ostatní případy.

(4) Účinky společného prohlášení o péči o dítě lze na základě souhlasu rodičů a osoby, která o dítě pečuje, prodloužit na předepsaném tiskopisu na další dohodnutou dobu, a to i opakovaně. Prodloužení musí nastat před uplynutím doby, kdy trvají účinky společného prohlášení o péči o dítě. V případě uvedeném v odstavci 3 písm. b) je prodloužení možné vždy nejdéle na dobu 6 měsíců, přičemž podmínkou prodloužení je potvrzení poskytovatele zdravotních služeb na tomto tiskopisu o tom, že trvá závažné dlouhodobé onemocnění, které znemožňuje pečovat o dítě. Souhlas s prodloužením účinků společného prohlášení o péči o dítě se nevyžaduje u toho rodiče, který vzhledem ke svému závažnému dlouhodobému onemocnění podle potvrzení poskytovatele zdravotních služeb na tomto tiskopisu nemůže tento souhlas učinit.

(5) Účinky společného prohlášení o péči o dítě zanikají

a) uplynutím doby uvedené v odstavcích 3 nebo 4,

b) dnem převzetí dítěte do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu o převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů,

c) dnem, v němž bylo učiněno nové společné prohlášení o péči o dítě s jinou osobou, nebo

d) dnem, v němž aspoň jedna osoba, která společné prohlášení učinila, na předepsaném tiskopisu zruší společné prohlášení.

(6) Společné prohlášení o péči o dítě musí být podepsáno všemi osobami, které společné prohlášení činí; to platí obdobně pro prodloužení účinků podle odstavce 4. Podpisy na společném prohlášení o péči o dítě, na prodloužení účinků společného prohlášení o péči o dítě a na zrušení společného prohlášení o péči o dítě (dále jen „úkon společného prohlášení“) musí být úředně ověřeny nebo ověřeny územní správou sociálního zabezpečení; ověření územní správou sociálního zabezpečení předpokládá, že úkon společného prohlášení je před ověřující osobou vlastnoručně podepsán nebo je podpis na něm uznán za vlastní. Ověření podpisu se nevyžaduje u rodiče se závažným dlouhodobým onemocněním, které znemožňuje pečovat o dítě. Úkon společného prohlášení obsahující podpisy všech, kteří jej činí, je učiněn dnem, kdy byly územní správou sociálního zabezpečení ověřeny podpisy těch, u nichž se ověření podpisu vyžaduje, nebo dnem, v němž úkon společného prohlášení s úředně ověřenými podpisy těchto osob došel kterékoliv územní správě sociálního zabezpečení. K úkonu společného prohlášení, který nesplňuje stanovené náležitosti, se nepřihlíží; územní správa sociálního zabezpečení, které takový úkon společného prohlášení došel, je povinna upozornit všechny dotčené osoby na tuto skutečnost.

(7) Zrušení společného prohlášení o péči o dítě podle odstavce 5 písm. d) oznamuje bez zbytečného odkladu územní správa sociálního zabezpečení dalším osobám, které společné prohlášení o péči o dítě učinily. Den, v němž nastaly účinky společného prohlášení o péči o dítě, a dobu, po kterou mají tyto účinky trvat, dobu prodloužení těchto účinků a den, v němž tyto účinky zanikly, oznamuje územní správa sociálního zabezpečení neprodleně zaměstnavateli osoby, která pečuje nebo pečovala o dítě, a to do jeho datové schránky.

§ 13

(1) Za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zaplaceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.

§ 14

(1) Kryjí-li se doby pojištění navzájem, započte se pro stanovení celkové doby pojištění pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu jen ta doba, jejíž započet je pro pojištěnce výhodnější; totéž platí, kryjí-li se navzájem náhradní doby pojištění nebo doba pojištění a náhradní doba pojištění.

(2) Tutéž dobu péče o dítě podle § 5 odst. 2 písm. c) nelze započítat současně více osobám; pečovaloli o dítě současně více osob, započte se tato péče jako náhradní doba pojištění té osobě, která pečovala v největším rozsahu. Ustanovení předchozí věty platí obdobně i při péči podle § 5 odst. 2 písm. d).

(3) Dobu péče o dítě podle § 5 odst. 2 písm. j), která se hodnotí jako náhradní doba pojištění podle § 12 odst. 2 věty poslední, nelze současně započítat jako náhradní dobu pojištění žádnému z rodičů dítěte.

HLAVA DRUHÁ
VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

§ 15

(1) V období od 30. září 2011 do 31. prosince 2014 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že

a) do částky první redukční hranice se počítá 100 %,

b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 29 %, v roce 2012 se počítá 28 %, v roce 2013 se počítá 27 % a v roce 2014 se počítá 26 %,

c) z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 13 %, v roce 2012 se počítá 16 %, v roce 2013 se počítá 19 % a v roce 2014 se počítá 22 %,

d) z částky nad třetí redukční hranici se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 10 %, v roce 2012 se počítá 8 %, v roce 2013 se počítá 6 % a v roce 2014 se počítají 3 %.

(2) V období od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2025 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že

a) do částky první redukční hranice se počítá 100 %,

b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 26 %,

c) k částce nad druhou redukční hranici se nepřihlíží.

(3) V období po roce 2025 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že

a) do částky první redukční hranice se počítá

1. v roce 2026 99 %,
2. v roce 2027 98 %,
3. v roce 2028 97 %,
4. v roce 2029 96 %,
5. v roce 2030 95 %,
6. v roce 2031 94 %,
7. v roce 2032 93 %,
8. v roce 2033 92 %,
9. v roce 2034 91 %,
10. po roce 2034 90 %,

b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 26 %,

c) k částce nad druhou redukční hranici se nepřihlíží.

(4) V období od 30. září 2011 do 31. prosince 2014 činí první redukční hranice 44 % průměrné mzdy, druhá redukční hranice činí 116 % průměrné mzdy a třetí redukční hranice činí 400 % průměrné

mzdy. V období po roce 2014 činí v kalendářním roce první redukční hranice 44 % průměrné mzdy a druhá redukční hranice činí 400 % průměrné mzdy. Částky redukčních hranic se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

(5) Za průměrnou mzdu se pro účely tohoto zákona považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Průměrná mzda stanovená pro kalendářní rok podle věty první však nesmí být nižší než průměrná mzda stanovená pro bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(6) Při stanovení výpočtového základu podle odstavců 1 až 5 se použijí redukční hranice platné pro rok přiznání důchodu.

§ 16

(1) Osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 a 5), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

(2) Roční vyměřovací základ pojištěnce se stanoví jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 1). Úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za jednotlivý kalendářní rok po roce 2007 nesmí být vyšší než maximální vyměřovací základ pro pojistné[17c]) stanovený pro tento rok; do tohoto úhrnu se však nezapočítávají vyměřovací základy osoby dobrovolně účastné pojištění.

(3) Vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona[17]) a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Vyměřovací základ pro stanovení pojistného a hrubý výdělek se považují za vyměřovací základ pojištěnce podle věty první nejdříve ode dne zaplacení pojistného, jde-li o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění před 1. lednem 1996 byla v předpisech platných před tímto dnem stanovena podmínka zaplacení pojistného, a o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění po 31. prosinci 1995 je v § 11 odst. 1 stanovena podmínka zaplacení pojistného; ustanovení § 11 odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Do vyměřovacího základu pojištěnce se zahrnuje, pokud došlo k pravomocnému rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohodě uzavřené po podání návrhu na zaplacení, náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu náležející v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě třetí (dále jen „náhrada“) a příjem, který byl předmětem návrhu na zaplacení; náhrada a příjem se zahrnují, jen pokud jsou započitatelné do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona[17]) nebo do hrubého výdělku, a to v kalendářních měsících, za které náležely, a pokud nebyla jejich výše v jednotlivých kalendářních měsících stanovena, rozpočtou se úměrně na celé období, jehož se rozhodnutí nebo dohoda týkají. Do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání)[18]) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě.[19]) Jde-li o pojištěnce uvedeného v § 6, který platí pojistné za kalendářní rok předcházející o více než jeden rok kalendářnímu roku, ve kterém je pojistné placeno, upraví se vyměřovací základ, z něhož je toto pojistné placeno, tak, že se vynásobí koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeo-

becný vyměřovací základ (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, za který se pojistné platí, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo pojistné zaplaceno, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa.

(4) Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, doby, v nichž byl pojištěnec účasten důchodového pojištění nebo zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem, nelze-li zjistit výši vyměřovacích základů za dobu zaměstnání před tímto dnem, a doby uvedené v písmenu j); přitom doby studia po dosažení věku 18 let jsou vyloučenými dobami pouze v rozsahu, v jakém se považují za náhradní dobu pojištění. Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 dále doby, které se podle předpisů platných před 1. lednem 1996 vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, pokud se nekryjí s dobou, která zakládala účast osob samostatně výdělečně činných na důchodovém zabezpečení, dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnovaly do hrubého výdělku, nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté. Vyloučenými dobami jsou po 31. prosinci 1995, pokud se nekryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, dobou pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b), nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, doby

a) dočasné pracovní neschopnosti, kterou si pojištěnec nezpůsobil úmyslně, pokud dočasná pracovní neschopnost vznikla nejpozději v poslední den ochranné lhůty podle zvláštního právního předpisu[5e]), doby karantény nařízené podle zvláštního právního předpisu[5f]), doby, po kterou trvala potřeba ošetřování nebo péče o dítě ve věku do 10 let nebo ošetřování jiné fyzické osoby podle zvláštního právního předpisu[5e]), nejde-li o osoby, které nemají nárok na ošetřovné, nejvýše však v rozsahu prvních 9 kalendářních dnů potřeby ošetřování nebo péče, popřípadě prvních 16 kalendářních dnů, jde-li o osamělého zaměstnance, který má v péči aspoň jedno dítě ve věku do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku, doby, po kterou trvala potřeba poskytování dlouhodobé péče podle zvláštního právního předpisu[5e]), nejde-li o osoby, které nemají nárok na dlouhodobé ošetřovné, doby, po kterou trvala podpůrčí doba u dávky otcovské poporodní péče podle zvláštního právního předpisu[5e]), a doby před porodem, po kterou nebyla vykonávána výdělečná činnost z důvodu těhotenství, nejdříve však od začátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu do dne, který bezprostředně předcházel dni porodu,
b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, popřípadě plného invalidního důchodu, nebo pobírání starobního důchodu; přitom se za pobírání těchto důchodů považuje i vyplácení obdobných důchodů od cizozemského nositele pojištění,
c) po které pojištěnec byl poplatníkem pojistného na pojištění, nelze-li zjistit výši jeho vyměřovacích základů,
d) výkonu vojenské služby v ozbrojených silách České republiky před 1. červencem 2016, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě,[5]) a výkonu civilní služby před 1. lednem 2005,
e) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d) a j),
f) soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních 6 let tohoto studia po dosažení věku 18 let,
g) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a), g), h) a i),

h) teoretické a praktické přípravy pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osoby se zdravotním postižením,[28])

ch) ode dne přiznání důchodu do konce roku přiznání důchodu, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2 a 3, a doby před dosažením 18 let věku, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2,

i) za něž byly podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů vyplaceny mzdové nároky v nižší částce, než náležely,

j) za něž v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě třetí nebyla náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu započitatelného do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona[17]) přiznána soudem,

k) pobírání starobní penze na určenou dobu, doživotní penze nebo penze na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod stanoveného podle § 32, pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 22 odst. 4 nebo § 23 odst. 6 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.

(5) Činí-li součet vyloučených dob uvedených v odstavci 4 větě třetí písm. f) a h) a v § 5 odst. 2 písm. i) více než 1825 kalendářních dnů, omezí se počet těchto vyloučených dob nad 1825 kalendářních dnů na jednu polovinu.

(6) Jestliže zaměstnavatel pojištěnci započitatelný příjem do vyměřovacího základu

a) zúčtoval v plném rozsahu, zahrnuje se tento příjem do vyměřovacího základu, a to i když tento příjem nebyl pojištěnci v plném rozsahu vyplacen; v tomto případě se ustanovení odstavce 4 písm. i) nepoužije a do vyměřovacího základu se nezahrnují ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,

b) zúčtoval v částečném rozsahu, je celá doba, za kterou nebyl zúčtován příjem započitatelný do vyměřovacího základu, vyloučenou dobou podle odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují částky příjmu vyplacené zaměstnavatelem ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,

c) nezúčtoval, použije se ustanovení odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce.

(7) Doby uvedené v odstavci 4 větě třetí písm. a) až k) se považují za vyloučené doby, i když se kryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou účasti na pojištění podle § 6, s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, pokud o to pojištěnec nebo jiný oprávněný požádá; příjmy dosažené v takto určených vyloučených dobách se do vyměřovacího základu nezahrnují. Dosaženým příjmem se rozumí příjem zúčtovaný a u osob samostatně výdělečně činných se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí poměrná část vyměřovacího základu pro pojistné za kalendářní rok, v němž je vyloučená doba podle věty první; u osob účastných pojištění podle § 6 se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí vyměřovací základ pro pojistné za kalendářní měsíc nebo poměrnou část tohoto měsíce, v němž je vyloučená doba podle věty první. Postup podle věty první se týká pouze celého časového úseku, po který se doby uvedené ve větě první vzájemně kryjí. Věty první až třetí se použijí přiměřeně též pro vyloučené doby uvedené v odstavci 4 větách první a druhé, pokud se kryjí s dobami uvedenými v části věty první před středníkem. Způsob podání žádosti podle věty první a lhůty, v nichž lze žádost podat, stanoví zvláštní právní předpis[19b]).

(8) Osobní vyměřovací základ, roční vyměřovací základ pojištěnce a výpočtový základ se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

§ 17

(1) Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem (odstavec 4), a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1.

(2) Výši všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok stanoví prováděcí právní předpis do 30. září následujícího kalendářního roku, a to ve výši průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za kalendářní rok; výše všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok se zjišťuje tak, aby byl zachován srovnatelný způsob zjišťování průměrné mzdy v předchozím období, a nesmí být přitom nižší než výše všeobecného vyměřovacího základu za bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(3) Pro stanovení ročního vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a za rok přiznání důchodu činí koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu vždy hodnotu 1.

(4) Přepočítací koeficient se stanoví jako podíl průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu; průměrná měsíční mzda se zjišťuje tak, aby byl zachován srovnatelný způsob zjišťování průměrné měsíční mzdy v předchozím období. Výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, stanoví prováděcí právní předpis do 30. září kalendářního roku, ve kterém stanoví tento všeobecný vyměřovací základ. Přepočítací koeficient činí vždy nejméně hodnotu 1; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa.

§ 18

(1) Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Pokud roku přiznání důchodu bezprostředně předchází kalendářní rok, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, jsou rozhodným obdobím tyto dva kalendářní roky. Přiznává-li se důchod ode dne, který spadá do kalendářního roku, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, je rozhodným obdobím tento kalendářní rok. Podle předchozích vět se postupuje, pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, přesahuje 30 dnů, a není-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou.

(3) Pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, nepřesahuje 30 dnů, nebo je-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou, anebo přiznává-li se důchod pojištěnci mladšímu 18 let, jsou rozhodným obdobím rok přiznání důchodu a předcházející kalendářní roky, v nichž měl pojištěnec vyměřovací základ.

(4) Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 7), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

§ 19

(1) Starobní a invalidní důchod pojištěnce, který pobírá nebo pobíral některý z těchto důchodů nebo plný invalidní nebo částečný invalidní důchod, popřípadě důchod za výsluhu let, nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl dřívější důchod vyměřen, vynásobeného koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za poslední kalendářní rok rozhodného období, z něhož byl zjištěn osobní vyměřovací základ při přiznání dřívějšího důchodu. Pokud dřívější důchod nebyl vyměřen z vyměřovacích základů stanovených za rozhodné období (§ 18), postupuje se podle věty první s tím, že ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku přiznání dřívějšího důchodu; jestliže tento dřívější důchod nebyl vyměřen z výpočtového základu, považuje se za osobní vyměřovací základ všeobecný vyměřovací základ, z něhož byl tento důchod vyměřen, vynásobený přepočítacím koeficientem pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Pokud pojištěnec pobíral více důchodů, použije se nejvyšší výpočtový základ stanovený podle věty první a druhé. Koeficient podle věty první se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Ustanovení § 16 odst. 8 platí zde obdobně.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně v případě, že dřívější důchod byl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku podle předpisů platných před 1. lednem 1996, s tím, že průměrný měsíční výdělek se považuje za osobní vyměřovací základ; rozhodující je přitom průměrný měsíční výdělek neomezený podle těchto předpisů a rozhodné období podle těchto předpisů, z něhož byl tento průměrný měsíční výdělek zjištěn. Pokud dřívější důchod nebyl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za rozhodné období, postupuje se podle odstavce 1 věty první s tím, že ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku přiznání dřívějšího důchodu.

§ 19a

(1) Starobní a invalidní důchod pojištěnce, který získal aspoň 15 roků náhradní doby pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. d) nebo § 102a odst. 1 (dále jen „náhradní doba péče o závislou osobu“), nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu vypočteného podle odstavců 2 a 3 a podle § 16.

(2) U pojištěnce uvedeného v odstavci 1 se náhradní doba péče o závislou osobu pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu považuje

a) za vyloučenou dobu, a to i když se kryje s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v § 16 odst. 3 větě čtvrté, nebo

b) za dobu pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zohledňují pro účely ročního vyměřovacího základu,

a to podle toho, co je pro tohoto pojištěnce výhodnější; postup podle písmene a) se přitom týká pouze celého časového úseku, po který se uvedené doby vzájemně kryjí.

(3) Za příjem pojištěnce uvedeného v odstavci 1 se pro účely odstavce 2 písm. b) považuje

a) po 31. prosinci 2006 částka odpovídající výši příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách osoby, o kterou pojištěnec osobně pečoval. Úhrn těchto částek za kalendářní rok se přičítá k ročnímu vyměřovacímu základu pojištěnce stanovenému za tento kalendářní rok podle § 16 odst. 2 věty první,

b) před 1. lednem 2007 za kalendářní rok částka 96 000 Kč vynásobená koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za rok 2007; netrvala-li náhradní doba péče o závislou osobu celý kalendářní rok, snižuje se částka vypočtená podle části věty před středníkem úměrně. Koeficient podle věty první se stanoví s přesností na 4 platná desetinná místa. Částka za kalendářní rok podle věty první se přičítá k úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za tento kalendářní rok uvedenému v § 16 odst. 2 větě první.

HLAVA TŘETÍ
DALŠÍ POJMY

§ 20
Dítě

(1) Dítětem se pro účely tohoto zákona rozumí dítě vlastní, a pokud se dále nestanoví jinak, též dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů. Pro účely účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. j) a společného prohlášení o péči o dítě se dítětem rozumí dítě vlastní a dítě osvojené toho rodiče, který dítě předává do péče jiné osobě.

(2) Za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě manžela, který na základě rozhodnutí soudu nebo dohody rodičů schválené soudem o dítě převážně pečuje, dítě manžela, nemá-li druhý z rodičů rodičovskou zodpovědnost, a dítě manžela, zemřel-li druhý rodič dítěte nebo není-li znám. Za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se považuje dále dítě, jež bylo převzato do péče na základě rozhodnutí soudu, orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo dřívějšího příslušného orgánu o svěření dítěte do péče budoucího osvojitele nebo do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem[19c]), a dítě, jež bylo převzato do péče na základě předběžného opatření nebo prozatímního rozhodnutí vydaného v rámci řízení o svěření dítěte do výchovy[19d]).

(3) Za rozhodnutí příslušného orgánu podle odstavce 2 věty první se považuje

a) rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče jiné osoby[38]),

b) rozhodnutí soudu o osvojení dítěte[39]),

c) rozhodnutí soudu o předání dítěte do péče budoucího osvojitele[40]),

d) rozhodnutí soudu o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením[41]),

e) jmenování fyzické osoby poručníkem dítěte[42]),

f) rozhodnutí soudu o svěření dítěte do pěstounské péče a do pěstounské péče na přechodnou dobu[43]),

g) rozhodnutí soudu o svěření dítěte do předpěstounské péče zájemci o pěstounskou péči[44]),

h) rozhodnutí soudu o předběžné nebo prozatímní úpravě poměrů dítěte[45]),

i) vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16a odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o pěstounské péči, předpěstounské péči nebo o jmenování poručníka dítěti.

(4) Za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže

a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23),

b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo

c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.

(5) Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

(6) Za povinnou školní docházku[20]) se pro účely tohoto zákona považuje též

a) pokračování žáků, kteří po splnění povinné školní docházky nezískali základní vzdělání, v základním vzdělávání,[20a]) desátý ročník základního vzdělávání v základní škole speciální,[20b]) pokračování žáků se zdravotním postižením v základním vzdělávání[20c]) a kurz pro získání základního vzdělání organizovaný základní nebo střední školou ve formě denní výuky, který navštěvují osoby mladší 26 let, které nezískaly základní vzdělání,[20d])

b) období školních prázdnin bezprostředně navazujících na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok povinné školní docházky, pokud dítě po celý kalendářní měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestalo-li se studentem střední školy.

(7) Za nezaopatřené dítě se nepovažuje dítě, které je poživatelem invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání

§ 21

(1) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se pro účely tohoto zákona považuje

a) studium na středních a vysokých školách v České republice[21]), s výjimkou dálkového, distančního, večerního a kombinovaného studia, je-li dítě v době takového studia výdělečně činno alespoň v rozsahu uvedeném v § 27 nebo pobírá-li podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, a studia za trvání služebního poměru příslušníků bezpečnost-

ních sborů nebo vojáků z povolání; za studium na středních a vysokých školách v České republice se považuje také

1. studium na středních a vysokých školách v cizině, pokud je podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro účely důchodového pojištění postaveno na roveň studia na středních nebo vysokých školách v České republice,
2. studium na zahraničních vysokých školách, uskutečňované na území České republiky, pokud je podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro účely důchodového pojištění postaveno na roveň studia na vysokých školách v České republice,
3. studium ve vysokoškolském studijním programu zahraniční vysoké školy, uskutečňovaném na území České republiky v rámci spolupráce s danou zahraniční vysokou školou českou právnickou osobou, pokud je takové studium podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro účely důchodového pojištění postaveno na roveň studia na vysokých školách v České republice,

b) teoretická a praktická příprava pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osob se zdravotním postižením[28]) prováděná podle předpisů o zaměstnanosti,[21a])

c) studium osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou nebo s vyšším odborným vzděláním v konzervatoři, které úspěšně vykonaly první maturitní zkoušku nebo absolutorium v konzervatoři v kalendářním roce, ve kterém zahajují toto studium, v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou, uskutečňovaných právnickými a fyzickými osobami působícími v oblasti jazykového vzdělávání, uvedených v seznamu vzdělávacích institucí poskytujících jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,

d) studium uskutečňované podle zahraničních středoškolských vzdělávacích programů vzdělávacími institucemi působícími v České republice v případě, že

1. vzdělávací instituce je právnickou osobou se sídlem, svou ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti na území členského státu Evropské unie, nebo byla zřízena nebo založena podle práva členského státu Evropské unie, pokud je v této vzdělávací instituci a v daném vzdělávacím programu Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy povoleno plnění povinné školní docházky podle školského zákona[38]), nebo
2. se uskutečňuje ve vzdělávacích institucích zřízených na území České republiky při diplomatických misích nebo konzulárních úřadech cizích států,

e) příprava k přijetí za člena řádu nebo obdobného společenství církve nebo náboženské společnosti registrované podle zákona o církvích a náboženských společnostech, která trvá nejméně 1 rok, a to nejvýše po dobu 2 let,

f) vzdělávání v diagnostických třídách diagnostických ústavů[39]).

(2) Středními školami se pro účely tohoto zákona rozumí střední školy a konzervatoře, jsou-li zapsány do rejstříku škol a školských zařízení.[21b]) Střední školy zřizované ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti se považují za střední školy i po dobu, po kterou nejsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení.[21c])

(3) Studiem na vysokých školách podle odstavce 1 se pro účely tohoto zákona rozumí studium na vysokých školách v bakalářském, magisterském a doktorském studijním programu.[21d])

§ 22

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na střední škole podle § 21 odst. 1 písm. a) začíná nejdříve od počátku školního roku prvního ročníku školy. Jestliže žák začal plnit studijní povinnosti před tímto dnem, začíná jeho soustavná příprava na budoucí povolání dnem, kdy začal tyto povinnosti plnit.

(2) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání na střední škole se považuje také

a) doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku následujícího školního roku, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,

b) doba od úspěšného vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky, je-li tato zkouška konána v měsíci květnu nebo červnu, do konce období školního vyučování školního roku,[34]) v němž byla taková zkouška konána; to platí též, bylo-li v měsíci květnu nebo červnu konáno absolutorium,

c) doba školních prázdnin bezprostředně navazujících na skončení studia nebo dobu uvedenou v písmenu b), pokud dítě po celý kalendářní měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestalo-li se studentem vysoké školy; to neplatí, pokud poslední ročník studia probíhal za trvání služebního poměru osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. b).

§ 23

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na vysoké škole podle § 21 odst. 1 písm. a) začíná nejdříve dnem, kdy se dítě stává studentem vysoké školy, a končí dnem, kdy dítě ukončilo vysokoškolské studium.

(2) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také

a) doba od skončení studia na střední škole do dne, kdy se dítě stalo studentem vysoké školy, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,

b) kalendářní měsíc, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole, a dále kalendářní měsíc následující po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole, pokud dítě po celý tento měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci,

c) doba od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se dítě stalo studentem téže nebo jiné vysoké školy, pokud studium na téže nebo jiné vysoké škole bezprostředně navazuje na ukončení studia na vysoké škole, nejdéle však doba tří kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole; to platí obdobně, jde-li o studium uvedené v § 21 odst. 3.

§ 24

Osoby blízké a domácnost

(1) Za osoby blízké se pro účely tohoto zákona považují manželé, příbuzní v řadě přímé, děti uvedené v § 20 odst. 1, sourozenci, zeť, snacha a manžel rodiče, a to kteréhokoli z manželů.

(2) Za manžela (manželku) se pro účely tohoto zákona považuje též partner (partnerka) a registrovaný partner (registrovaná partnerka) podle zvláštního zákona a za manželství se považuje též partnerství a registrované partnerství.

(3) Domácností se pro účely tohoto zákona rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.

§ 25

Pracovní úraz a nemoc z povolání

(1) Pracovním úrazem se pro účely tohoto zákona rozumí úraz, který utrpěl pojištěnec při činnosti zakládající účast na pojištění a který se za pracovní nebo služební považuje podle pracovněprávních předpisů nebo předpisů upravujících služební poměry platných v době vzniku invalidity následkem tohoto úrazu. Za pracovní úraz se považuje též úraz, který pojištěnec utrpěl při přípravě k obraně České republiky.

(2) Kde se v tomto zákoně dále hovoří o pracovním úrazu, rozumí se tím též nemoc z povolání. Prováděcí předpis stanoví, které nemoci se považují za nemoci z povolání.

§ 26

Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok.

§ 27

Výdělečná činnost

Výdělečnou činností se rozumí činnost osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4 vykonávaná v rozsahu, který zakládá účast na pojištění.

ČÁST ČTVRTÁ
DŮCHODY

HLAVA PRVNÍ
STAROBNÍ DŮCHOD

Díl první
Podmínky nároku na starobní důchod

§ 28

Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.

§ 29

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně

a) 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen „důchodový věk“) před rokem 2010,
b) 26 let a dosáhl důchodového věku v roce 2010,
c) 27 let a dosáhl důchodového věku v roce 2011,
d) 28 let a dosáhl důchodového věku v roce 2012,
e) 29 let a dosáhl důchodového věku v roce 2013,
f) 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014,
g) 31 let a dosáhl důchodového věku v roce 2015,
h) 32 let a dosáhl důchodového věku v roce 2016,
i) 33 let a dosáhl důchodového věku v roce 2017,
j) 34 let a dosáhl důchodového věku v roce 2018,
k) 35 let a dosáhl důchodového věku po roce 2018.

(2) Pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně

a) 15 let a dosáhl před rokem 2010 věku aspoň 65 let,
b) 16 let a dosáhl v roce 2010 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
c) 17 let a dosáhl v roce 2011 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
d) 18 let a dosáhl v roce 2012 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
e) 19 let a dosáhl v roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
f) 20 let a dosáhl v období 2014 až 2024 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
g) 20 let a dosáhl po roce 2024 věku aspoň o 2 roky vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.

(3) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v

a) odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1,
b) odstavci 2 písm. b) až g), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku uvedeného v odstavci 2 písm. b) až g) a získal aspoň 15 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.

(4) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavcích 1, 2 nebo 3, má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a splnil podmínky nároku na invalidní důchod stanovené v § 38 písm. a) nebo b).

(5) Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) až k) a odstavce 2 písm. b) až g) se náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d), h) a j), § 102 odst. 5 a 6 a v § 105

odst. 2 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996, započítávají pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

§ 31

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění 40 let a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky. Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle předchozí věty se náhradní doby pojištění započítávají v rozsahu podle § 29 odst. 5.

(2) Starobní důchod podle odstavce 1 se přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.

(3) Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29.

§ 32

(1) Důchodový věk činí

a) u mužů 60 let,

b) u žen

1. 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
2. 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
3. 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
4. 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
5. 57 let,

jde-li o pojištěnce narozené před rokem 1936.

(2) U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1973 se důchodový věk stanoví podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu. Stanoví-li se důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.

(3) U pojištěnců narozených v období let 1974 až 1988 se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 65 let a 8 měsíců přičte takový počet kalendářních měsíců, který se stanoví jako rozdíl v počtu let mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1973; ustanovení odstavce 2 věty druhé platí zde obdobně. U pojištěnců narozených po roce 1988 důchodový věk činí 67 let.

(4) Podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat. Pokud dítě zemřelo po dosažení 5 let věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečovala o dítě od jeho narození do jeho úmrtí; ustanovení vět první a druhé tím nejsou dotčena.

Díl druhý
Výše starobního důchodu

§ 33

(1) Výše základní výměry starobního důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a podle doby pojištění získané po vzniku nároku na tento důchod. Do doby pojištění získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod se nezahrnují náhradní doby pojištění. Procentní výměra starobního důchodu včetně zvýšení podle § 34a činí nejméně částku ve výši základní výměry starobního důchodu.

§ 34

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 3, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod,

a) spadá-li rok přiznání důchodu do období před rokem 2026, 1,5 % výpočtového základu měsíčně,
b) je-li rokem přiznání důchodu rok 2026, 1,495 % výpočtového základu měsíčně,
c) je-li rokem přiznání důchodu rok 2027, 1,490 % výpočtového základu měsíčně,
d) je-li rokem přiznání důchodu rok 2028, 1,485 % výpočtového základu měsíčně,
e) je-li rokem přiznání důchodu rok 2029, 1,480 % výpočtového základu měsíčně,
f) je-li rokem přiznání důchodu rok 2030, 1,475 % výpočtového základu měsíčně,
g) je-li rokem přiznání důchodu rok 2031, 1,470 % výpočtového základu měsíčně,
h) je-li rokem přiznání důchodu rok 2032, 1,465 % výpočtového základu měsíčně,
i) je-li rokem přiznání důchodu rok 2033, 1,460 % výpočtového základu měsíčně,
j) je-li rokem přiznání důchodu rok 2034, 1,455 % výpočtového základu měsíčně,
k) spadá-li rok přiznání důchodu do období po roce 2034, 1,450 % výpočtového základu měsíčně.

(2) Do doby pojištění se pro účely odstavce 1 započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d), h) a j), § 102 odst. 5 a 6 a v § 105 odst. 2 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

(3) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení; na žádost pojištěnce se procentní výměra starobního důchodu nezvýší podle věty první a doba výdělečné činnosti uvedená ve větě první se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod, a to v rozsahu uvedeném v žádosti pojištěnce. Za výkon výdělečné

činnosti se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu nepovažují doby pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci a doby uvedené v § 16 odst. 4 větě třetí písm. a).

(4) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod ve výši poloviny podle § 37 odst. 1, za každých 180 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Ustanovení odstavce 3 věty třetí platí zde obdobně.

(5) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 2 nebo § 29 odst. 3 písm. b) a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každý celý rok doby pojištění získané do dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) o 1,5 % výpočtového základu; po dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) se výše procentní výměry starobního důchodu zvyšuje podle odstavce 3.

(6) Pokud pojištěnec, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a), po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo plný invalidní důchod, přičte se doba této výdělečné činnosti k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod. Nezhodnocený zbytek doby výdělečné činnosti vykonávané po roce 2009 po vzniku nároku na starobní důchod bez pobírání starobního důchodu ani invalidního důchodu, který nebyl přičten podle odstavce 3 věty druhé, se přičte v potřebném rozsahu k době výdělečné činnosti uvedené v odstavci 3, pokud se tak získá ucelený úsek výdělečné činnosti potřebný podle odstavce 3 pro zvýšení procentní výměry starobního důchodu.

(7) Pokud pojištěnec se sníženým důchodovým věkem splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a v období od vzniku nároku na starobní důchod do dosažení důchodového věku stanoveného podle § 32 vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod, procentní výměra starobního důchodu se za dobu této výdělečné činnosti podle odstavce 3 nezvyšuje a doba této výdělečné činnosti se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod. Vykonával-li pojištěnec uvedený ve větě první v období uvedeném ve větě první výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod ve výši poloviny, zvýšení procentní výměry podle odstavce 3 nenáleží. Pro zvýšení procentní výměry za dobu výdělečné činnosti vykonávané po dosažení důchodového věku stanoveného podle § 32 platí ustanovení odstavců 3, 4 a 6 obdobně. Sníženým důchodovým věkem se rozumí důchodový věk stanovený podle § 37c odst. 1, § 37e, § 74 a § 74a nebo podle nařízení vlády o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993.

(8) Celým rokem doby pojištění se pro účely tohoto zákona rozumí 365 kalendářních dnů.

(9) Pokud pojištěnec vykonával po vzniku nároku na starobní důchod výdělečnou činnost a procentní výměra starobního důchodu se zvyšuje podle odstavců 3 až 6, zvyšuje se podle odstavců 3 až 6 procentní výměra před úpravou podle § 33 odst. 2 věty třetí.

§ 34a

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo podle § 31, se na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se tento důchod přiznává, za každé dítě, které pojištěnec vychoval.

(2) Zvýšení za 1 vychované dítě činí od 1. ledna 2023 částku 500 Kč měsíčně.

(3) Dítě se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1 (dále jen „zvýšení za vychované dítě“) považuje za vychované, jsou-li splněny podmínky výchovy dítěte podle § 32 odst. 4; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečuje nebo pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení za vychované dítě současně započítat více osobám; vychovávaloli dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu. Při zvýšení za vychované dítě se přihlíží jen k výchově toho dítěte, které jako vychované pojištěnec uvedl v žádosti o přiznání starobního důchodu; není-li tato podmínka splněna, zvýšení za vychované dítě nenáleží.

(4) Zvýšení za vychované dítě nenáleží, pokud se pojištěnec vůči dítěti dopustil jako pachatel, spolupachatel nebo účastník úmyslného trestného činu proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo proti rodině a dětem podle trestního zákoníku nebo obdobných úmyslných trestných činů podle dříve platných právních předpisů.

§ 35

Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 4, se stanoví podle § 41 odst. 2.

§ 36

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 pojištěnci, který získal aspoň 45 let doby pojištění, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o 0,75 % výpočtového základu; výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka stanovená podle § 33 odst. 2 věty třetí. Do doby pojištění se pro tyto účely započítávají pouze doby pojištění uvedené v § 11, § 13 s výjimkou doby studia před dosažením věku 18 let, § 102 odst. 2, § 102a odst. 3, § 102b a § 103 a náhradní doby pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d), h) a j), § 102 odst. 5 a 6 a § 102a odst. 1 a obdobné doby podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 pojištěnci, který nesplnil podmínku získání doby pojištění podle odstavce 1, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o 1,5 % výpočtového základu; výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka stanovená podle § 33 odst. 2 věty třetí.

(3) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 nebo 2 se pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod do dosažení důchodového věku vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, přepočte po skončení této výdělečné činnosti na žádost tak, že se doba této výdělečné činnosti po dni, od kterého byl přiznán starobní důchod, přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na ten-

to důchod a současně se o tuto dobu zkrátí doba, za kterou se snižovala výše procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1 nebo 2. Pokud pojištěnec, jehož výše procentní výměry byla stanovena podle odstavce 2, touto výdělečnou činností splnil podmínku získání doby pojištění podle odstavce 1, provede se při tomto přepočtu snížení procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1. Pro zvýšení procentní výměry za dobu výdělečné činnosti vykonávané po dosažení důchodového věku platí ustanovení § 34 odst. 3, 4 a 8 obdobně.

Díl třetí
Výplata starobního důchodu

§ 37

(1) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, náleží osobám vykonávajícím výdělečnou činnost v plné výši nebo ve výši poloviny; polovina starobního důchodu se vyplácí na základě žádosti pojištěnce. Polovinou starobního důchodu se rozumí polovina základní výměry a polovina procentní výměry; v případě, že se starobní důchod nevyplácí v plné výši z důvodu souběhu s jiným důchodem podle § 59, rozumí se polovinou starobního důchodu polovina procentní výměry vyplácené podle § 59.

(2) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci; ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu starobního důchodu obdobně podle odstavce 1.

§ 37a

Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok pojištěncům se sníženým důchodovým věkem, nenáleží do dosažení důchodového věku stanoveného pro tohoto pojištěnce podle § 32 na ten kalendářní měsíc, v němž pojištěnec odpracoval 1 směnu v zaměstnání v hlubinném hornictví podle § 37b odst. 2 nebo aspoň 1 směnu v rizikovém zaměstnání podle § 37d odst. 5 věty první. Ustanovení věty první se nevztahuje na kalendářní měsíc, v němž pojištěnec dosáhl důchodového věku uvedeného ve větě první.

Díl IV
Zvláštní ustanovení o starobním důchodu některých pracujících v hornictví

§ 37b

(1) Ustanovení tohoto dílu se vztahují na pojištěnce, kteří

a) před 1. říjnem 2016 začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (dále jen „zaměstnání v hlubinném hornictví“) a

b) v zaměstnání v hlubinném hornictví odpracovali celkem aspoň

1. 3 300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo
2. 3 081 směn, pokud zaměstnání v hlubinném hornictví skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví

v uranových dolech, 1 981 směn, pokud toto zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice.

(2) Směnou v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu po 31. prosinci 1992 se rozumí taková směna, v níž pojištěnec vykonával zaměstnání v hlubinném hornictví po převážnou část pod zemí. Počet směn v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu před 1. lednem 1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hlubinném hornictví, které bylo podle právních předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru.

(3) Ustanovení tohoto dílu se nevztahují na pojištěnce, jimž byl při přiznání starobního důchodu důchodový věk stanoven podle prováděcího právního předpisu vydaného podle § 107 odst. 2.

§ 37c

(1) Důchodový věk pojištěnce uvedeného v § 37b se stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 se odečte 7 let; při stanovení důchodového věku tohoto pojištěnce se u žen postupuje stejně jako u mužů stejného data narození.

(2) Procentní výměra starobního důchodu pojištěnce, jehož důchodový věk je stanoven podle odstavce 1, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.

Díl pátý
Zvláštní ustanovení o důchodovém věku některých pojištěnců

§ 37d

(1) Ustanovení tohoto dílu se vztahují na pojištěnce, který v rizikovém zaměstnání nebo v zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku odpracoval aspoň 2 200 směn.

(2) Rizikovým zaměstnáním se rozumí zaměstnání, v němž jsou po 31. prosinci 2014 vykonávány rizikové práce. Rizikovou prací se pro účely tohoto zákona rozumí práce, která je podle právních předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví[54]) zařazena do čtvrté kategorie.

(3) Zaměstnáním zdravotnického záchranáře se rozumí zaměstnání, v němž jsou po 31. prosinci 1992 vykonávány práce člena výjezdové skupiny zdravotnické záchranné služby[52]), operátora zdravotnického operačního střediska a pomocného operačního střediska zdravotnické záchranné služby a záchranáře horské služby (dále jen „zdravotnický záchranář“).

(4) Zaměstnáním člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku se rozumí zaměstnání, v němž jsou po 31. prosinci 1992 vykonávány práce člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku.

(5) Směnou v rizikovém zaměstnání se rozumí 8 hodin výkonu rizikové práce. Směnou v zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku se rozumí 8 hodin výkonu práce zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku. Počet směn v rizikovém zaměstnání a v zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku se stanoví způsobem uvedeným v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení[53]).

§ 37e

(1) Důchodový věk pojištěnce uvedeného v § 37d se stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 se odečte

a) 15 kalendářních měsíců, odpracoval-li pojištěnec v zaměstnáních uvedených v § 37d odst. 1 2 200 až 4 399 směn, nebo

b) 30 kalendářních měsíců, odpracoval-li pojištěnec v zaměstnáních uvedených v § 37d odst. 1 alespoň 4 400 směn, s tím, že odpracoval-li pojištěnec v těchto zaměstnáních více než 4 400 směn, přičte se k tomuto počtu kalendářních měsíců za každých dalších 74 směn odpracovaných v těchto zaměstnáních další 1 kalendářní měsíc.

(2) Podle odstavce 1 lze odečíst nejvýše 60 kalendářních měsíců.

HLAVA DRUHÁ
INVALIDNÍ DŮCHOD

Díl první
Podmínky nároku na invalidní důchod

§ 38

Pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se

a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo

b) invalidním následkem pracovního úrazu.

§ 39

(1) Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

(2) Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla

a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,

b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,

c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

(3) Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

(4) Při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu,

a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost,
b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav,
c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován,
d) schopnost rekvalifikace[34b]) pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával,
e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %,
f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

(5) Za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí.

(6) Za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

(7) Pojištěnec je adaptován na své zdravotní postižení [odstavec 4 písm. c)], jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopností a dovedností, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti.

(8) Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.

§ 40

(1) Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku

a) do 20 let méně než jeden rok,
b) od 20 let do 22 let jeden rok,
c) od 22 let do 24 let dva roky,
d) od 24 let do 26 let tři roky,
e) od 26 let do 28 let čtyři roky a
f) nad 28 let pět roků.

(2) Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok

na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.

(3) Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia. Ustanovení § 12 odst. 1 věty druhé platí zde přiměřeně.

Díl druhý
Výše invalidního důchodu

§ 41

(1) Výše základní výměry invalidního důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně.

(2) Výše procentní výměry invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně činí za každý celý rok doby pojištění procentní hodnotu výpočtového základu měsíčně stanovenou ve výši procentních hodnot uvedených v § 34 odst. 1; ustanovení § 33 odst. 2 věty druhé a třetí a § 34 odst. 2 se použijí obdobně. Jde-li o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, činí procentní výměra tohoto důchodu třetinu procentní výměry stanovené podle věty první a jde-li o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, činí procentní výměra tohoto důchodu polovinu procentní výměry stanovené podle věty první.

(3) Výše procentní výměry invalidního důchodu činí nejméně částku ve výši

a) třetiny základní výměry invalidního důchodu, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně,

b) poloviny základní výměry invalidního důchodu, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně,

c) základní výměry invalidního důchodu, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.

(4) Při změně stupně invalidity se nově stanoví výše procentní výměry invalidního důchodu, a to ode dne, od něhož došlo ke změně stupně invalidity. Nová výše procentní výměry invalidního důchodu se stanoví jako součin procentní výměry invalidního důchodu, který náležel ke dni, který předchází dni, od něhož dochází ke změně stupně invalidity, a koeficientu přepočtu podle přílohy č. 2 k tomuto zákonu.

(5) Pro výši procentní výměry invalidního důchodu podle odstavce 2 se jako doba pojištění uvedená v § 11 a v § 13 odst. 1 započítává v rozsahu stanoveném v odstavci 6 i dopočtená doba, kterou je doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku uvedeného v § 32; u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě, a u mužů se bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě. Dopočtená doba se však nezapočítává, jestliže invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobit, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu.

(6) Dopočtená doba se započte

a) plně, je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod kryto dobou českého pojištění nebo vznikla-li invalidita následkem pracovního úrazu anebo doba, která není kryta dobou českého pojištění, je kratší 1 roku, vznikla-li invalidita před 28. rokem věku pojištěnce, 2 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 28 let do 40. roku věku pojištěnce, nebo 3 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 40 let pojištěnce,

b) ve sníženém rozsahu, nejsou-li splněny podmínky uvedené v písmenu a); v tomto případě se krátí dopočtená doba v poměru délky dob pojištění získaných v českém pojištění v období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod k době, která uplynula od dosažení 18 let věku do dne vzniku nároku na invalidní důchod, s tím, že po tomto krácení se počet dnů dopočtené doby zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru;

pro účely stanovení délky dopočtené doby se za dobu pojištění považuje též doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia.

Díl třetí
Invalidní důchod a jeho výše v mimořádných případech

§ 42

(1) Na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 39 odst. 3 věta druhá).

(2) Výše procentní výměry invalidního důchodu osoby uvedené v odstavci 1 činí měsíčně 45 % výpočtového základu; pro účely stanovení výpočtového základu se za osobní vyměřovací základ považuje všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází roku přiznání invalidního důchodu, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Pro výši základní výměry tohoto důchodu platí § 41 odst. 1 obdobně.

(3) Procentní výměra invalidního důchodu náleží pojištěnci mladšímu 28 let, který splnil podmínky nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2, na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně nejméně ve výši poloviny částky stanovené podle odstavce 2 a na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně nejméně ve výši třetiny částky stanovené podle odstavce 2, je-li invalidní důchod přiznáván před 18. rokem věku nebo je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod kryto dobou pojištění nebo doba, která není kryta dobou pojištění, je kratší jednoho roku; přitom se pro tyto účely za dobu pojištění považuje i doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice po ukončení povinné školní docházky do dosažení věku 18 let a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia, doba, po kterou byl pojištěnec veden v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, a náhradní doba pojištění, i když doba pojištění netrvala ani jeden rok.

(4) Pojištěnci, který ke dni vzniku nároku na invalidní důchod získal aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1, náleží procentní výměra invalidního důchodu nejméně ve výši stano-

vené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejméně ve výši poloviny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, a nejméně ve výši třetiny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

HLAVA ČTVRTÁ
VDOVSKÝ A VDOVECKÝ DŮCHOD

Díl první
Podmínky nároku na vdovský a vdovecký důchod

§ 49

(1) Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, který
   a) byl poživatelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo
   b) splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1 anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

(2) Vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala podmínky uvedené v odstavci 1.

(3) Vdova má dále nárok na vdovský důchod po partnerce nebo registrované partnerce, která splňovala podmínky podle odstavce 1 písm. a) a b). Vdovec má dále nárok na vdovecký důchod po partnerovi nebo registrovaném partnerovi, který splňoval podmínky podle odstavce 1 písm. a) a b).

§ 50

(1) Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže
   a) pečuje o nezaopatřené dítě,
   b) pečuje o dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)[5c]),
   c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)[5c]),
   d) je invalidní ve třetím stupni, nebo
   e) dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

(3) Dítětem podle odstavce 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do péče nahrazující péči rodičů.

(4) Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do 5 roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(5) Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství.

(6) Nárok na vdovský důchod zaniká ode dne jeho přiznání, pokud nabylo právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

(7) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně pro nárok vdovce na vdovecký důchod.

(8) Ustanovení odstavců 1 až 6 platí přiměřeně pro vdovský a vdovecký důchod, na který vznikl nárok podle § 49 odst. 3.

Díl druhý
Výše vdovského a vdoveckého důchodu

§ 51

(1) Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně.

(2) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti.

(3) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu, na který vznikl znovu nárok podle § 50 odst. 4, nesmí být nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

HLAVA PÁTÁ
SIROTČÍ DŮCHOD

Díl první
Podmínky nároku na sirotčí důchod

§ 52

(1) Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li

a) rodič (osvojitel) dítěte, nebo

b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče jiné osoby,

jestliže rodič (osvojitel) nebo osoba uvedená v písmenu b) byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1 anebo zemřeli následkem pracovního úrazu. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro účely vzniku nároku na sirotčí důchod považuje za splněnou, byla-li získána aspoň polovina potřebné doby pojištění uvedené v § 40. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro účely vzniku nároku na sirotčí důchod považuje za splněnou též, byl-li získán aspoň 1 rok doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 přede dnem smrti v období uvedeném v § 40 odst. 2 větě první anebo, jde-li o pojištěnce staršího 38 let, byly-li

získány aspoň 2 roky doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 přede dnem smrti v období uvedeném v § 40 odst. 2 větě druhé.

(2) Osiřelé nezaopatřené dítě má za splnění podmínek stanovených v odstavci 1 nárok na sirotčí důchod po každém z rodičů (osvojitelů) nebo osobě uvedené v odstavci 1 písm. b).

(3) Nárok na sirotčí důchod nevzniká po osobě uvedené v § 5 odst. 1 písm. k) nebo jejímu manželovi.

(4) Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením. Pokud oboustranně osiřelé dítě osvojí jen jedna osoba, zaniká nárok na ten sirotčí důchod, který náležel po osobě, kterou osvojitel nahradil. Dojde-li ke zrušení osvojení, vznikne nárok na sirotčí důchod znovu, a to ve výši, v jaké by náležel, kdyby byl vyplácen ke dni zrušení osvojení.

(5) Nárok na sirotčí důchod po osobě uvedené v § 52 odst. 1 písm. b) zaniká svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče jiné osoby; ustanovení odstavce 4 platí přiměřeně.

(6) Pro nárok na sirotčí důchod platí § 50 odst. 6 přiměřeně.

Díl druhý
Výše sirotčího důchodu

§ 53

(1) Výše základní výměry sirotčího důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně.

(2) Výše procentní výměry sirotčího důchodu činí 40 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

(3) Zanikl-li nárok na sirotčí důchod proto, že dítě přestalo být nezaopatřené a nárok na sirotčí důchod vznikl znovu, neboť podmínka nezaopatřenosti byla znovu splněna, nesmí být výše procentní výměry sirotčího důchodu nižší než procentní výměra sirotčího důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

HLAVA ŠESTÁ
SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DŮCHODECH

Díl první
Nárok na důchod a jeho výplatu

§ 54

(1) Nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu.

(3) Základní výměra důchodu se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru a procentní výměra důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru; přitom se výše důchodu vypočtená ke dni vzniku

nároku na důchod zaokrouhluje zvlášť. Nejnižší částky procentních výměr se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

§ 55

(1) Nárok na důchod nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím pěti let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Lhůta podle předchozí věty neplyne po dobu řízení o důchodu, po dobu řízení o prohlášení osoby za nezvěstnou anebo za mrtvou, jde-li o nárok na výplatu vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu po této osobě, a po dobu, po kterou osobě, která musela mít opatrovníka, nebyl opatrovník ustanoven. Lhůta podle věty první neplyne rovněž po dobu, po kterou trvalo řízení o neplatnosti skončení právního vztahu zakládajícího účast na pojištění (§ 11 odst. 2 věta třetí).

§ 56

(1) Zjistí-li se, že

a) nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,

b) důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení,

c) důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo se vyplácí neprávem, důchod se sníží nebo odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,

d) důchod byl neprávem přiznán, zvýšen nebo vyplácen od dřívějšího data, než od jakého důchod, jeho zvýšení nebo jeho výplata náleží, důchod se přizná nebo zvýší ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nebo se nárok na výplatu důchodu stanoví ode dne, od něhož výplata náleží,

e) se změnily skutečnosti rozhodné pro výši důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu, postupuje se obdobně podle ustanovení písmene b) nebo c).

(2) Byla-li výplata invalidního důchodu zastavena pro nedostavení se pojištěnce ke kontrolní lékařské prohlídce nebo nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu anebo nepředložení nálezů ošetřujících lékařů nebo nesdělení údajů o dosaženém vzdělání, zkušenostech a znalostech a o předchozích výdělečných činnostech a zjistí-li se, že

a) pojištěnec přestal být invalidním před zastavením výplaty invalidního důchodu, důchod nenáleží ode dne zastavení jeho výplaty,

b) u pojištěnce došlo ke snížení stupně invalidity před zastavením výplaty invalidního důchodu, důchod náleží ve výši odpovídající novému stupni invalidity ode dne zastavení jeho výplaty,

c) pojištěnec přestal být invalidním po zastavení výplaty invalidního důchodu, důchod nenáleží ode dne, od kterého pojištěnec přestal být invalidním,

d) u pojištěnce došlo ke snížení stupně invalidity po zastavení výplaty invalidního důchodu, důchod náleží ve výši odpovídající novému stupni invalidity ode dne, od kterého došlo ke snížení stupně invalidity.

(3) Pominou-li důvody uvedené v odstavci 2, pro které byla výplata invalidního důchodu zastavena, výplata invalidního důchodu se uvolní v rozsahu, v jakém je nárok na invalidní důchod.

(4) Byla-li procentní výměra starobního důchodu snížena o částku zvýšení za vychované dítě pro neposkytnutí součinnosti ke zjištění, která osoba osobně pečovala o dítě v největším rozsahu, a zjistí-li se, že pojištěnec o dítě v největším rozsahu

a) nepečoval, zvýšení za vychované dítě se odejme ode dne, od něhož byla procentní výměra starobního důchodu z tohoto důvodu snížena,

b) pečoval, procentní výměra starobního důchodu se znovu upraví o zvýšení za vychované dítě a část důchodu, která nebyla vyplacena, se doplatí.

(5) Zanikl-li nárok na důchod nebo jeho výplatu, popřípadě část výplaty, pro přiznání jiného důchodu, zúčtují se částky jiného důchodu náležející ode dne jeho přiznání s částkami dosavadního důchodu vyplacenými za tutéž dobu.

(6) Po zjištění výše vyměřovacího základu pro pojistné u osob samostatně výdělečně činných podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti podle § 11 odst. 3 se výše důchodu přepočte se zřetelem k výši tohoto vyměřovacího základu, a to ode dne přiznání důchodu.

§ 57

Zjistí-li se, že procentní výměra starobního důchodu byla zvýšena za vychované dítě neprávem, neboť o dítě pečovala ve větším rozsahu jiná osoba, nebo o dítě pojištěnec nepečoval v rozsahu potřebném pro splnění podmínky výchovy dítěte, starobní důchod se sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen. Procentní výměra starobního důchodu se podle věty první sníží o částku zvýšení za vychované dítě platnou ke dni, od něhož se toto snížení provádí.

Díl druhý
Souběh nároků na důchody a jejich výplatu

§ 58

(1) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo na výplatu starobního nebo invalidního důchodu, vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší; to však neplatí, jde-li o nárok na sirotčí důchody podle § 52 odst. 2, nestanoví-li se jinak v odstavci 2. Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu ve stejné výši, vyplácí se důchod, který si pojištěnec zvolil. Dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí; to však neplatí, dojde-li v důsledku změny stupně invalidity ke snížení výše invalidního důchodu a nová výše invalidního důchodu je nižší než starobní důchod, který se podle věty první nevyplácí, anebo zanikne-li nárok na důchod, který se podle věty první vyplácí.

(2) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na sirotčí důchod po rodiči a po osobě stejného pohlaví uvedené v § 52 odst. 1 písm. b), náleží pouze jeden důchod, a to vyšší. Jsou-li současně splněny podmínky nároku na důchody uvedené ve větě první ve stejné výši, vyplácí se důchod, který si pojištěnec zvolil.

(3) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, a starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 61a odst. 1 a který nebyl zvýšen podle § 61a odst. 2 věty druhé, a pojištěnec ve lhůtě uvedené v § 61a odst. 2 větě třetí požádal o přiznání starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, a zároveň o zvýšení za vychované dítě podle § 34a, přičte se pro účely posouzení výše těchto důchodů zvýšení za vychované dítě k procentní výměře obou těchto důchodů. Je-li starobní důchod, na který vznikl nárok podle § 61a odst. 1, s přičtením zvýšení za vychované dítě podle věty první vyšší, náleží tento důchod ode dne souběhu v takto upravené výši; tím není dotčeno právo pojištěnce požádat o zvýšení za vychované dítě podle § 61a odst. 2 věty druhé za období ode dne vzniku nároku na tento důchod do dne tohoto souběhu.

§ 59

(1) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry, nestanoví-li se jinak v odstavci 2; starobním důchodem se pro účely části věty před středníkem rozumí starobní důchod v plné výši, i když je podle § 37 odst. 1 vyplácen ve výši poloviny. Podle předchozí věty se postupuje obdobně, jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu. Je-li výše několika důchodů stejná, krátí se podle věty první nejdříve sirotčí důchod a poté vdovský nebo vdovecký důchod. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, vyplácí se vyšší sirotčí důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a nižší sirotčí důchod se vyplácí ve výši procentní výměry; je-li výše obou sirotčích důchodů stejná, vyplácí se jeden sirotčí důchod v plné výši a druhý sirotčí důchod ve výši procentní výměry. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, považuje se pro účely vět první až třetí za sirotčí důchod úhrn sirotčích důchodů po úpravě podle věty čtvrté.

(2) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu zvýšeného za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod (§ 34 odst. 3 a 4 a § 36 odst. 3) nebo za vychované dítě (§ 34a) a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu, odečte se pro účely posouzení výše důchodů z procentní výměry starobního důchodu zvýšení za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod a zvýšení za vychované dítě, a je-li zbylá část procentní výměry starobního důchodu nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, vyplácí se vdovský nebo vdovecký důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a starobní důchod se vyplácí ve výši zvýšení za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod a zvýšení za vychované dítě a jedné poloviny zbylé části procentní výměry.

§ 60

Při úpravě důchodů pro souběh podle § 59 se vychází z výše jednotlivých důchodů po zaokrouhlení podle § 54 odst. 3; výše důchodů po úpravě pro souběh se zaokrouhluje rovněž podle § 54 odst. 3.

§ 61

(1) Vyplácí-li se poživateli důchodu důchod vypočtený se zřetelem k mezinárodní smlouvě podle poměru dob získaných v České republice k celkově získané době (dále jen „dílčí důchod"), stanoví se základní výměra a procentní výměry dílčího důchodu v poměru těchto dob, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva. Procentní výměra dílčího důchodu se stanoví podle věty první po úpravě podle § 33 odst. 2 věty třetí a § 41 odst. 3.

(2) Při úpravě dílčího důchodu pro souběh podle § 59 a 60 se vychází z výše základní výměry a procentní výměry dílčího důchodu po úpravě podle odstavce 1.

(3) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více dílčích důchodů, vyplácí se nejvyšší procentní výměra v plné výši a z nižších procentních výměr se vyplácí polovina; základní výměra se vyplácí jen u toho dílčího důchodu, k němuž náleží vyšší základní výměra.

(4) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu dílčího důchodu a jiného důchodu z českého důchodového pojištění, vyplácí se u tohoto jiného důchodu základní výměra v plné výši a základní výměra dílčího důchodu se nevyplácí; z procentních výměr těchto důchodů se vyplácí v plné výši vyšší procentní výměra a nižší procentní výměra se vyplácí ve výši poloviny.

Díl třetí
Přeměna invalidního důchodu na starobní důchod

§ 61a

(1) Nárok na invalidní důchod zaniká dnem, kterým jeho poživatel dosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let; tímto dnem vzniká tomuto poživateli nárok na starobní důchod.

(2) Starobní důchod, na který vznikl nárok podle odstavce 1, náleží ve výši, v jaké náležel dosavadní invalidní důchod; procentní výměra tohoto důchodu náleží přitom vždy nejméně ve výši stanovené podle § 33 odst. 2 věty třetí. Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle odstavce 1, se na žádost zvýší ode dne, od něhož starobní důchod podle odstavce 1 náleží, podle § 34a. Žádost o zvýšení starobního důchodu za vychované dítě podle věty druhé se podává nejpozději do 2 let ode dne vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1; nebyla-li tato žádost podána v této lhůtě, zvýšení za vychované dítě nenáleží.

(3) Nárok na starobní důchod podle odstavce 1 nevylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 1, 2 nebo 3.

(4) Pro účely souběhu nároků na výplatu důchodů podle § 59 odst. 1 se na starobní důchod, na který vznikl nárok podle odstavce 1, hledí jako na dosavadní invalidní důchod.

Díl čtvrtý
Přechod nároku na důchody

§ 62

(1) Nárok na důchod a nárok na výplatu důchodu nelze postoupit ani dát do zástavy.

(2) Dohodu o srážkách z důchodu lze uzavřít jen pro pohledávky na výživném a na příspěvku na výživu a na úhradu přeplatku na důchodu.

(3) Pro výkon rozhodnutí srážkami z důchodu platí ustanovení zvláštního zákona o výkonu soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy.[24])

§ 63

(1) Zemřel-li oprávněný po zahájení řízení o přiznání důchodu nebo jeho výplaty anebo řízení o změně výše důchodu, vstupují do řízení a nabývají nárok na částky důchodu, které by náležely oprávněnému za jeho života, postupně manžel (manželka) a vlastní nebo osvojené děti oprávněného.

(2) Byl-li důchod přiznán před smrtí oprávněného, vyplatí se splatné částky důchodu, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny v pořadí podle odstavce 1.

(3) Nároky podle odstavců 1 a 2 přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví.

(4) Není-li osob uvedených v odstavcích 1 a 2, stávají se nároky na částky důchodu podle odstavců 1 a 2 předmětem dědictví a do řízení o důchod vstupují osoby, které jsou dědici oprávněného.

Díl pátý
Vyplácení důchodů

§ 64

(1) Příjemcem důchodu je oprávněný nebo jeho zákonný zástupce nebo opatrovník anebo zvláštní příjemce. Kdo je zvláštní příjemce, stanoví zvláštní zákon.[25]) Příjemcem důchodu je dále osoba, která oprávněného zastupuje podle § 49 a 50 občanského zákoníku.

(2) Důchody se vyplácejí v hotovosti. Na základě žádosti příjemce důchodu se důchod poukazuje na účet příjemce u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice (dále jen „banka“); je-li příjemcem důchodu oprávněný, poukazuje se důchod na účet jeho manžela (manželky) u banky, pokud o to oprávněný plátce důchodu požádá a má-li v době, kdy o tento způsob výplaty požádá, právo disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu. Podmínkou výplaty důchodu oprávněnému na účet jeho manžela (manželky) je souhlas manžela (manželky) s tímto způsobem výplaty. Důchod se vyplácí podle věty druhé na účet příjemce důchodu, jen pokud podmínky pro vedení tohoto účtu jsou stanoveny tak, že z něj mohou být plátci důchodu vráceny ty částky důchodu, na které oprávněnému z důvodu jeho úmrtí zanikl nárok; pokud byl důchod poukázán na účet, který nesplňuje tyto podmínky, banka nesmí důchod připsat na účet příjemce důchodu a je povinna důchod neprodleně vrátit na účet, z něhož byla platba důchodu provedena.

(3) Má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo osoba uvedená v odstavci 1 větě třetí, poukazuje se důchod oprávněného na základě jejich žádosti na tento účet.

(4) Požádá-li příjemce důchodu o změnu způsobu výplaty důchodu nebo o změnu účtu, na který má být důchod poukazován, je plátce důchodu povinen provést takovou změnu nejpozději od splátky důchodu splatné ve třetím kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byla uplatněna žádost o takovou změnu; to platí obdobně i v případě žádosti o vyplácení důchodu jinému než dosa-

vadnímu příjemci. Je-li důchod vyplácen na účet manžela (manželky) u banky podle odstavce 2 věty druhé, neodpovídá plátce důchodu za škodu, která oprávněnému vznikne právním úkonem manžela (manželky) jako majitele účtu, jehož důsledkem je omezení nebo zánik práva oprávněného disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu, ani za škodu, která oprávněnému vznikne, zanikne-li takový účet v důsledku úmrtí manžela (manželky).

(5) Příjemce důchodu vypláceného v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence hradí náklady plátce důchodu za poukazy splátek důchodu vyplácených v pravidelných lhůtách. Věta první však neplatí v případě, že oprávněnému byl důchod přiznán před 1. lednem 2010 a tomuto oprávněnému trvá od 31. prosince 2009 nepřetržitě nárok na alespoň 1 důchod. Plátce důchodu je povinen výši nákladů uvedených ve větě první zveřejnit.

(6) Je-li důchod vyplácen podle odstavce 2 na účet u banky a na tento účet byly poukázány splátky důchodu, na které z důvodu úmrtí oprávněného zanikl nárok, je banka povinna tyto splátky důchodu vrátit plátci důchodu na jeho výzvu. Banka přitom nesmí tyto splátky důchodu použít k úhradě svých pohledávek vůči majiteli účtu. Pokud byly tyto splátky důchodu zcela nebo zčásti použity ve prospěch jiných osob, sdělí banka plátci důchodu jí známé údaje směřující k identifikaci těchto třetích osob s uvedením dne platby.

(7) Má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného, na který je důchod vyplácen, jiná osoba než oprávněný nebo je-li důchod oprávněného vyplácen na účet jeho manžela (manželky), jsou tato jiná osoba nebo manžel (manželka) povinni vrátit plátci důchodu ty splátky důchodu oprávněného, které nenáležely proto, že oprávněný zemřel před počátkem období, na které byly tyto splátky vyplaceny, pokud nedošlo k vrácení těchto splátek plátci důchodu bankou, u níž je tento účet veden. Není-li této jiné osoby, jsou povinny plátci důchodu vrátit tyto splátky důchodu postupně manžel (manželka), pokud mu (jí) po zemřelém oprávněném vznikl nárok na vdovecký (vdovský) důchod, a dále děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti; nelze-li takto vrátit tyto splátky důchodu, považují se tyto splátky důchodu za dluh oprávněného, který se vypořádá v rámci dědictví. Nelze-li vrátit splátky důchodu podle věty první proto, že tato jiná osoba nebo manžel (manželka) zemřeli, považují se splátky důchodu, které tato jiná osoba nebo manžel (manželka) nevrátili, za jejich dluh, který se vypořádá v rámci dědictví po nich.

(8) Je-li důchod vyplácen v hotovosti, je osoba, která převzala splátky důchodu oprávněného, povinna vrátit plátci důchodu ty splátky důchodu oprávněného, které nenáležely proto, že oprávněný zemřel před počátkem období, na které byly tyto splátky vyplaceny. Nelze-li vrátit splátky důchodu podle věty první proto, že osoba, která převzala splátky důchodu oprávněného, zemřela, považují se tyto splátky důchodu za její dluh, který se vypořádá v rámci dědictví po ní.

(9) Žádosti o poukazování důchodu na účet podle odstavce 2 nebo 3 se podávají plátci důchodu na tiskopise předepsaném plátcem důchodu.

(10) Plátce důchodu, který vyplácí důchod osobě uvedené v § 66 odst. 2 poukazem na účet u banky v zahraničí, hradí úplatu za tuto výplatu důchodu svému poskytovateli platebních služeb; úplatu bance příjemce důchodu hradí příjemce důchodu.

§ 64a

(1) Informuje-li Vězeňská služba České republiky plátce důchodu o tom, že oprávněný je ve výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, plátce důchodu poukazuje důchod na účet věznice nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, kde oprávněný trest odnětí svobody nebo zabezpečovací detenci vykonává.

(2) Je-li oprávněný ve výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence a příjemcem důchodu je jiná osoba, plátce důchodu vyplácí důchod této jiné osobě. Příjemce důchodu je povinen neprodleně oznámit věznici nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, kde oprávněný trest odnětí svobody nebo zabezpečovací detenci vykonává, skutečnost, že oprávněný je poživatelem důchodu, a zajistit zasílání důchodu bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy důchod obdržel, na účet vedený touto věznicí nebo ústavem pro výkon zabezpečovací detence.

§ 65

(1) Invalidní důchod se nevyplácí po dobu výplaty nemocenského a po dobu poskytování náhrady mzdy, platu nebo odměny[25a]) nebo sníženého platu nebo snížené odměny anebo služebního příjmu nebo služebního platu (dále jen „náhrada mzdy“) v době dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, pokud den vzniku invalidity spadá do období dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, které jsou důvodem výplaty nemocenského nebo pobírání náhrady mzdy. Pro účely věty první se za výplatu nemocenského považují i dny, po které se nemocenské nevyplácí osobě samostatně výdělečně činné, která je účastna nemocenského pojištění, podle § 23 zákona o nemocenském pojištění v prvním období dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, a dny, po které se nemocenské nevyplácí z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce[25b]), a za pobírání náhrady mzdy se považují i dny, po které se náhrada mzdy neposkytuje z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce[25d]). Pro účely věty první se za dočasnou pracovní neschopnost nepovažuje dočasná pracovní neschopnost, která se považuje za pokračování předchozí dočasné pracovní neschopnosti, která byla ukončena z důvodu, že pojištěnec byl uznán invalidním pro invaliditu prvního nebo druhého stupně.

(2) Invalidní důchod pro invaliditu následkem úrazu (onemocnění) uvedeného v § 25 odst. 1 větě druhé se vyplácí nejdříve po skončení služby, za jejíhož výkonu došlo k tomuto úrazu (onemocnění).

§ 66

(1) Osobám, které nemají na území České republiky trvalý pobyt nebo které se na území České republiky obvykle nezdržují, se vyplácí důchod ve výši odpovídající době pojištění a náhradní době pojištění získaným na území České republiky.

(2) Za osoby, které se na území České republiky obvykle nezdržují, se považují osoby, které v cizině pobývají v kalendářním roce po dobu alespoň 270 dnů.

HLAVA SEDMÁ
ZVYŠOVÁNÍ DŮCHODŮ

§ 67

(1) Vyplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen „růst cen“) a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.

(2) Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od 1. ledna kalendářního roku.

(3) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je červenec kalendářního roku, který o 2 roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož se vyplácené důchody zvyšují podle odstavce 2, a posledním měsícem tohoto období je červen kalendářního roku, který o 1 rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož se vyplácené důchody zvyšují podle odstavce 2.

(4) Růst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti důchodců zjištěných Českým statistickým úřadem.

(5) Základní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 10 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.

(6) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 4 a jedné třetiny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Byly-li procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny v předchozím kalendářním roce podle § 67a, sníží se počet procent stanovený podle věty první o tolik procent, o kolik byly zvýšeny procentní výměry v předchozím kalendářním roce podle § 67a. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 5 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první a druhé.

(7) Pokud u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle odstavce 6 nedosáhne 2,7 % jeho výše, může být stanoveno vyšší zvýšení procentní výměry důchodu, nejvýše však tak, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu činil 2,7 % jeho výše. Věta první se nepoužije, jestliže se v kalendářním roce, ve kterém se o zvýšení důchodů rozhoduje, zvyšují důchody podle § 67a.

(8) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(9) Průměrný starobní důchod se zjišťuje podle údajů České správy sociálního zabezpečení jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za poslední kalendářní měsíc období pro zjišťování růstu cen, s výjimkou starobních důchodů, které se vyplácejí v nižší výši pro souběh s jiným důchodem podle § 59, a starobních důchodů podle § 29 odst. 2 a § 29 odst. 3 písm. b), popřípadě starobních důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 2010 přiznávaných za dobu pojištění kratší než 25 roků.

(10) Období pro zjišťování růstu reálné mzdy se stanoví tak, že prvním rokem tohoto období je kalendářní rok následující po posledním kalendářním roce období pro zjišťování růstu reálné mzdy použitého při předchozím zvýšení důchodů, při kterém bylo přihlédnuto k růstu reálné mzdy, a posledním rokem tohoto období je kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů. Pokud je ve stanoveném období podíl pro stanovení růstu reálné mzdy podle odstavce 11 nižší než 1, přihlédne se k růstu reálné mzdy až při tom zvýšení důchodů, při kterém je tento podíl vyšší než 1.

(11) Růst reálných mezd se stanoví v procentech po zaokrouhlení na jedno platné desetinné místo podle podílu, v jehož čitateli je podíl všeobecného vyměřovacího základu za poslední kalendářní rok období pro zjišťování růstu reálné mzdy a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období, a ve jmenovateli je podíl průměrného ročního indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem vypočteného z originálních bazických indexů spotřebitelských cen zjištěných Českým statistickým úřadem za poslední kalendářní rok tohoto období a uvedeného průměrného ročního indexu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období.

(12) Procentní výměry starobních důchodů, na které vznikl nárok podle § 31, se nezvyšují, pokud poživatel tohoto důchodu nedosáhl důchodového věku v období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se vyplácené důchody zvyšují.

(13) Pokud úhrn zvýšení základní výměry důchodu a zvýšení procentní výměry důchodu u všech důchodů vyplácených témuž poživateli je nižší než výše dočasného přídavku podle § 67aa, který byl vyplacen se splátkou důchodu splatnou v kalendářním měsíci, který předchází kalendářnímu měsíci, do něhož spadá den, od něhož se vyplácené důchody zvyšují podle odstavce 2, zvyšují se vyplácené důchody od splátky důchodu splatné v lednu kalendářního roku, ve kterém dochází ke zvýšení.

(14) Je-li po zvýšení podle odstavců 6 a 7 procentní výměra poživatele

a) starobního důchodu nižší než částka stanovená podle § 33 odst. 2 věty třetí, zvýší se procentní výměra starobního důchodu ještě tak, aby činila tuto částku,

b) invalidního důchodu nižší než částka stanovená podle § 41 odst. 3 písm. a) až c), zvýší se procentní výměra invalidního důchodu ještě tak, aby činila tuto částku,

c) vdovského nebo vdoveckého důchodu nižší než 50 % částky stanovené podle § 33 odst. 2 věty třetí, zvýší se procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu ještě tak, aby činila 50 % této částky,

d) sirotčího důchodu nižší než 40 % částky stanovené podle § 33 odst. 2 věty třetí, zvýší se procentní výměra sirotčího důchodu ještě tak, aby činila 40 % této částky;

vychází se přitom z nejnižších částek procentních výměr důchodů platných pro kalendářní rok, v němž se důchody zvyšují.

(15) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů.

§ 67a

(1) Dosáhl-li růst cen v období stanoveném podle odstavce 2 aspoň 5 %, zvýší se procentní výměry vyplácených důchodů. Růst cen se zjišťuje podle § 67 odst. 4.

(2) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že první měsíc tohoto období se stanoví podle § 67 odst. 3 a posledním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %, nejpozději však poslední měsíc stanovený podle § 67 odst. 3.

(3) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v červenci kalendářního roku, pokud růst cen dosáhl v období stanoveném podle odstavce 2 aspoň 5 % nejpozději v únoru; je-li kalendářním měsícem, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %, březen až červen, zvyšují se procentní výměry vyplácených důchodů od splátky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím po tomto kalendářním měsíci.

(4) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu toto zvýšení odpovídalo 30 % růstu cen. Průměrný starobní důchod se stanoví podle § 67 odst. 9.

(5) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(6) Zvýšení procentních výměr důchodů náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, do něhož spadá kalendářní měsíc podle odstavce 3.

(7) Procentní výměry starobních důchodů, na které vznikl nárok podle § 31, se podle odstavců 1 až 6 nezvyšují, pokud poživatel tohoto důchodu nedosáhl důchodového věku v období před 1. lednem kalendářního roku, v němž se vyplácené důchody zvyšují podle odstavců 1 až 6.

(8) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis do 30 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

§ 67aa

(1) Byly-li v kalendářním roce zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů podle § 67a, náleží v tomto kalendářním roce k důchodu dočasný přídavek, a to nejdříve od kalendářního měsíce, v němž se zvyšují vyplácené důchody podle § 67a odst. 3.

(2) Dočasný přídavek se stanoví jednotnou částkou, která odpovídá zvýšení průměrného starobního důchodu podle § 67a odst. 4. Výše dočasného přídavku se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, náleží dočasný přídavek k tomu důchodu, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).

(4) Dočasný přídavek náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, do něhož spadá kalendářní měsíc uvedený v § 67a odst. 3. Dočasný přídavek náleží i ke starobním důchodům, na které vznikl nárok podle § 31, a to i v případě, že se procentní výměra starobního důchodu podle § 67a odst. 7 nezvyšuje.

(5) Dočasný přídavek se vyplácí bez žádosti spolu s důchodem, a to stejným způsobem, jakým se vyplácí důchod. Dočasný přídavek se vyplatí poprvé se splátkou důchodu splatnou v kalendářním měsíci, v němž se zvyšují vyplácené důchody podle § 67a odst. 3 nebo 6, a naposledy se splátkou důchodu splatnou v prosinci kalendářního roku, v němž dočasný přídavek náleží.

(6) Na dočasný přídavek se pro účely § 55, § 56 odst. 1, § 58 až 61, § 62 a 63 a pro účely jiných právních předpisů hledí, jako by byl součástí základní výměry důchodu.

(7) Výši dočasného přídavku stanoví prováděcí právní předpis do 30 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen podle § 67a odst. 1 a 2 dosáhl aspoň 5 %.

§ 67ab

(1) Procentní výměra vypláceného důchodu se zvyšuje o

a) 1 000 Kč měsíčně od prvního dne kalendářního měsíce, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 85 let,

b) 2 000 Kč měsíčně ode dne, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 100 let.

(2) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se podle odstavce 1 procentní výměra starobního důchodu. Dosáhl-li poživatel důchodu věku 85 let v kalendářním měsíci,

v němž se zvyšují důchody podle § 67 nebo 67a, náleží zvýšení podle odstavce 1 písm. a) k procentní výměře zvýšené podle § 67 nebo 67a.

§ 67b

(1) Pokud při zvýšení důchodů v pravidelném termínu v roce 2020 u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle § 67 nedosáhne výše 900 Kč, přičte se k tomuto zvýšení procentní výměry důchodu jednotná částka v takové výši, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu, tohoto zvýšení procentní výměry důchodu a této částky odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu o 900 Kč.

(2) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, náleží dodatečná částka zvýšení podle odstavce 1 k procentní výměře toho důchodu, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).

§ 67c

(1) Při zvýšení důchodů v pravidelném termínu v roce 2022 se k částce zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle § 67 přičte částka 300 Kč.

(2) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, náleží dodatečná částka zvýšení podle odstavce 1 k procentní výměře toho důchodu, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).

§ 67ca

(1) Při zvýšení důchodů v mimořádném termínu v červnu 2023 se nepoužije § 67 odst. 10 a 16; při tomto zvýšení se procentní výměry vyplácených důchodů zvýší tak, že procentní výměra důchodu se zvyšuje

a) o 2,3 % procentní výměry důchodu, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje, a

b) o 400 Kč; jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se o tuto částku ten důchod, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).

(2) Je-li důchod upraven pro souběh s jiným důchodem nebo se vyplácí ve výši poloviny anebo se nevyplácí pro souběh s výdělečnou činností, upraví se při změně výše vypláceného důchodu, která souvisí s důvody úpravy důchodu, nebo při obnovení výplaty důchodu zvýšení procentní výměry důchodu podle odstavce 1, a to podle té výše procentní výměry důchodu, která náleží ode dne této změny nebo obnovení výplaty důchodu. Procentní výměry vdovských, vdoveckých a sirotčích důchodů se zvyšují, jen jestliže nebyly vyměřeny z procentních výměr důchodů zvýšených podle odstavce 1.

HLAVA OSMÁ
SNÍŽENÍ STAROBNÍCH DŮCHODŮ NĚKTERÝM PŘEDSTAVITELŮM KOMUNISTICKÉHO REŽIMU

§ 67d

(1) Ustanovení této hlavy se vztahují na představitele komunistického režimu, za které se pro účely tohoto zákona považují pojištěnci, kteří v období od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989 byli

a) členem nebo kandidátem Ústředního výboru Komunistické strany Československa nebo Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska,

b) vedoucím tajemníkem krajských, okresních nebo obvodních výborů Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska,

c) členem vlády Československé republiky, Československé socialistické republiky, České socialistické republiky nebo Slovenské socialistické republiky,

d) předsedou Národního shromáždění Československé republiky, Národního shromáždění Československé socialistické republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky, České národní rady nebo Slovenské národní rady,

e) předsedou nebo primátorem národních výborů, jde-li o zemské národní výbory, ústřední národní výbory, krajské národní výbory, Národní výbor hlavního města Prahy, okresní národní výbory, národní výbory měst Brno, Plzeň a Ostrava a obvodní národní výbory v krajských městech a v hlavním městě Praze,

f) předsedou Nejvyššího soudu Československé republiky, Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky, Nejvyššího soudu České socialistické republiky nebo Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky,

g) generálním prokurátorem Československé republiky, Československé socialistické republiky, České socialistické republiky nebo Slovenské socialistické republiky nebo hlavním vojenským prokurátorem,

h) plukovníkem nebo generálem působícím v Hlavní politické správě ministerstva národní obrany nebo federálního ministerstva národní obrany, politické správě vojenského okruhu, útvaru Vojenské kontrarozvědky jako složky Státní bezpečnosti nebo Zpravodajské správy Generálního štábu Československé lidové armády a jejích předchůdců,

i) plukovníkem nebo generálem zařazeným ve Sboru národní bezpečnosti, vojsku ministerstva vnitra, Pohraniční stráži nebo Sboru nápravné výchovy a předchůdcích těchto útvarů (složek),

j) členem Hlavního štábu Lidových milicí,

k) členem Ústřední kontrolní a revizní komise Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska,

l) pracovníkem zařazeným v oddělení státní administrativy Ústředního výboru Komunistické strany Československa nebo Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska, s výjimkou pracovníků vykonávajících jen administrativní, technické nebo provozní práce,

m) vedoucím pracovníkem v oddělení Ústředního výboru Komunistické strany Československa nebo Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska, s výjimkou oddělení, které provádělo jen podpůrné provozní činnosti,

n) vedoucím oddělení státní administrativy krajských, okresních nebo obvodních výborů Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska nebo vedoucím odboru v tomto oddělení,

o) ideologickým tajemníkem krajských, okresních nebo obvodních výborů Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska, církevním tajemníkem krajských, okresních nebo obvodních národních výborů a orgánů jim na roveň postavených, nebo vedoucím Státního úřadu pro věci církevní, církevního odboru Ministerstva školství a kultury, Sekretariátu pro věci církevní Ministerstva kultury nebo Sekretariátu vlády České socialistické republiky pro věci církevní,

p) vedoucím operativního útvaru Státní bezpečnosti nebo operativním pracovníkem útvaru Státní bezpečnosti určeného k boji proti vnitřnímu nepříteli,

q) náčelníkem krajských správ Sboru národní bezpečnosti, Správy Sboru národní bezpečnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje a Správy Sboru národní bezpečnosti hlavního města Bratislavy a Západoslovenského kraje, správ Státní bezpečnosti v krajských správách Sboru národní bezpečnosti, Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje a Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Bratislavy a Západoslovenského kraje a útvarů jim na roveň postavených a předchůdců těchto správ,

r) náčelníkem okresních správ Sboru národní bezpečnosti nebo náčelníkem oddělení Státní bezpečnosti okresních správ Sboru národní bezpečnosti a vysunutých pracovišť krajských správ Státní bezpečnosti v okresech a útvarů jim na roveň postavených,

s) náčelníkem nebo zástupcem náčelníka jednotlivých správ Sboru národní bezpečnosti a jejich předchůdců,

t) náčelníkem odboru jednotlivých správ Sboru národní bezpečnosti a správ Státní bezpečnosti v krajských správách Sboru národní bezpečnosti, Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje a Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Bratislavy a Západoslovenského kraje a jejich předchůdců,

u) náčelníkem odboru vyšetřování Státní bezpečnosti v krajských správách Sboru národní bezpečnosti, Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje a Správě Sboru národní bezpečnosti hlavního města Bratislavy a Západoslovenského kraje a jejich předchůdců,

v) náčelníkem pohraniční brigády Pohraniční stráže, náčelníkem štábu brigády Pohraniční stráže, velitelem praporu Pohraniční stráže nebo zástupcem náčelníka nebo velitele pro věci politické brigády nebo praporu Pohraniční stráže,

w) velitelem nebo náčelníkem Velitelství Pohraniční stráže a Vnitřní stráže a Hlavní správy Pohraniční stráže ochrany státních hranic nebo zástupcem velitele nebo náčelníka pro věci politické, nebo

x) náčelníkem štábu Lidových milicí při krajských, okresních nebo obvodních výborech Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska,

(dále jen „představitel“).

(2) Za představitele se nepovažuje osoba, která

a) byla účastna rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů,

b) má nárok na příplatek k důchodu nebo na zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo na příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů,

c) je držitelem osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle § 8 odst. 1 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního odboje za osvobození,

d) byla vojákem, který byl na základě dobrovolnosti reatestován a shledán způsobilým konat dále službu podle § 165 odst. 7 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, nebo

e) je držitelem osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle § 6 zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu.

(3) Podmínkou snížení procentní výměry starobního důchodu představiteli je, že představitel byl zařazen do seznamu představitelů vypracovaného podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení Ústavem pro studium totalitních režimů (dále jen „seznam představitelů“) a že Ústav pro studium totalitních režimů vydal podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení potvrzení o funkci představitele a době výkonu funkce.

§ 67e

(1) Byl-li starobní důchod přiznán představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. a) až j) ode dne, který spadá do období po 29. únoru 2024, a představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. k) až x) ode dne, který spadá do období po 31. říjnu 2026, procentní výměra starobního důchodu stanovená podle § 34 až 36 se sníží o 300 Kč za každý i započatý rok doby, po kterou pojištěnec byl představitelem. Rokem této doby se pro účely této hlavy rozumí 365 kalendářních dnů.

(2) Vznikl-li po 29. únoru 2024 představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. a) až j) nebo po 31. říjnu 2026 představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. k) až x) nárok na starobní důchod podle § 61a, sníží se procentní výměra tohoto starobního důchodu náležející podle § 61a odst. 2 obdobně podle odstavce 1.

(3) Podle odstavce 1 nebo 2 se nesnižují starobní důchody, jejichž procentní výměra nepřesahuje částku nejnižší procentní výměry stanovenou podle § 8 odst. 2 a odst. 3 písm. a) a d) zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, platnou pro důchody přiznávané v roce, do něhož spadá den, od něhož se důchod přiznává podle odstavce 1 nebo náleží podle odstavce 2. Jde-li o důchod uvedený v odstavci 2, použije se částka stanovená podle § 8 odst. 3 písm. a) zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu. Pro účely stanovení částky podle věty první se nepřihlíží ke zvýšení vyplácených důchodů podle § 67a, pokud by k tomuto zvýšení došlo v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se starobní důchod přiznává nebo náleží.

(4) Procentní výměra starobního důchodu po snížení podle odstavce 1 nebo 2 nesmí být nižší než částka uvedená v odstavci 3.

(5) Přiznává-li se podle právních předpisů Evropské unie nebo podle mezinárodní smlouvy starobní důchod vypočtený podle poměru dob pojištění získaných v České republice k celkové získané době pojištění, sníží se podle odstavců 1 až 4 nejprve procentní výměra důchodu stanovená podle celkové získané doby pojištění a poté se takto snížená procentní výměra důchodu vynásobí koeficientem stanoveným jako poměr dob získaných v České republice ke dni přiznání starobního důchodu k celkové získané době pojištění k témuž dni. Jde-li o starobní důchod podle odstavce 2, postupuje se obdobně podle § 67f odst. 7.

§ 67f

(1) Byl-li starobní důchod přiznán představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. a) až j) ode dne, který spadá do období před 1. březnem 2024, sníží se procentní výměra starobního důchodu náležející ke dni 29. února 2024 o 300 Kč za každý i započatý rok doby, po

kterou byl pojištěnec tímto představitelem. Byl-li starobní důchod přiznán představiteli komunistického režimu uvedenému v § 67d odst. 1 písm. k) až x) ode dne, který spadá do období před 1. listopadem 2026, sníží se procentní výměra starobního důchodu náležející ke dni 31. října 2026 o 300 Kč za každý i započatý rok doby, po kterou byl pojištěnec tímto představitelem. Pokud byla představiteli komunistického režimu, který vykonával též funkce uvedené v § 67d odst. 1 písm. k) až x), snížena procentní výměra starobního důchodu podle věty první, sníží se procentní výměra starobního důchodu podle věty druhé o částku stanovenou jako rozdíl mezi částkou, která odpovídá snížení procentní výměry za součet všech dob, po které byl pojištěnec představitelem, a částkou, o kterou byla procentní výměra starobního důchodu snížena před 1. listopadem 2026.

(2) Podle odstavce 1 se nesnižují starobní důchody, které nepřesahují částku nejnižší procentní výměry stanovené podle § 8 odst. 2 a odst. 3 písm. a) a d) zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, platnou pro důchody přiznávané v roce, do něhož spadá den, od něhož se důchod snižuje podle odstavce 5. Nejde-li o důchod přiznaný podle § 31, použije se vždy částka stanovená podle § 8 odst. 3 písm. a) zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu.

(3) Procentní výměra starobního důchodu po snížení podle odstavce 1 nesmí být nižší než částka nejnižší procentní výměry stanovená podle § 8 odst. 2 a odst. 3 písm. a) a d) zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, platná pro důchody přiznávané v tom roce, do něhož spadá splátka důchodu, od níž se důchod snižuje.

(4) Pro účely postupu podle odstavců 2 a 3 se nepřihlíží ke zvýšení vyplácených důchodů podle § 67a, pokud by k tomuto zvýšení došlo v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se starobní důchod snižuje.

(5) Byl-li seznam představitelů komunistického režimu uvedených v § 67d odst. 1 písm. a) až j) předán plátci důchodů do 31. srpna 2023, popřípadě byl-li doplněk tohoto seznamu předán plátci důchodů do 31. prosince 2023, provede se snížení od splátky důchodu splatné v březnu 2024; byl-li seznam představitelů komunistického režimu uvedených v § 67d odst. 1 písm. k) až x) předán plátci důchodů do 30. dubna 2026, popřípadě byl-li doplněk tohoto seznamu předán plátci důchodů do 31. srpna 2026, provede se snížení od splátky důchodu splatné v listopadu 2026. Byl-li doplněk seznamu představitelů komunistického režimu uvedených v § 67d odst. 1 písm. a) až j) předán plátci důchodů v období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2024 nebo byl-li doplněk seznamu představitelů komunistického režimu uvedených v § 67d odst. 1 písm. k) až x) předán plátci důchodů v období od 1. září 2026 do 31. srpna 2027, provede se snížení od splátky důchodu splatné ve třetím kalendářním měsíci následujícím po kalendářním měsíci, v němž byl doplněk předán plátci důchodů; přitom se vychází z výše procentní výměry důchodu náležející k poslednímu dni kalendářního měsíce, který bezprostředně předchází kalendářní měsíc, od něhož se snížení provádí.

(6) Je-li starobní důchod, který se snižuje podle odstavce 1, vyplácen v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem, stanoví se snížení z té částky procentní výměry starobního důchodu, která by náležela ke dni, od něhož se snížení provádí, bez úpravy výše starobního důchodu pro tento souběh a poté se výše důchodů upraví podle § 59 vzhledem k nové výši procentní výměry starobního důchodu.

(7) Vyplácí-li se podle právních předpisů Evropské unie nebo podle mezinárodní smlouvy starobní důchod vypočtený podle poměru dob pojištění získaných v České republice k celkové získané době pojištění, vynásobí se pro účely snížení procentní výměry částka 300 Kč koeficientem stanove-

ným jako poměr dob pojištění získaných v České republice ke dni přiznání starobního důchodu k celkové získané době pojištění k témuž dni.

§ 67fa

Při stanovení částek podle § 67e odst. 3 vět druhé a třetí a § 67f odst. 2 a 3 se postupuje podle § 8 odst. 2 a 3 zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění účinném ke dni 1. ledna 2024.

§ 67g

Je-li důsledkem postupu podle § 56 odst. 1 snížení procentní výměry starobního důchodu podle této hlavy v neprospěch pojištěnce, nepovažuje se rozdíl mezi výší vypláceného starobního důchodu a výší starobního důchodu, která měla náležet po snížení, za přeplatek na důchodu.

ČÁST PÁTÁ
PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

HLAVA PRVNÍ
ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 68

O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 1996 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 1996, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne s odchylkami dále uvedenými podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

§ 69

(1) Podle tohoto zákona se od 1. ledna 1996 posuzují i nároky na důchody, jejichž podmínky stanovené tímto zákonem byly splněny před tímto dnem a nezakládaly nárok na důchody podle dříve platných předpisů, pokud není dále stanoveno jinak; za den vzniku nároku se v těchto případech považuje 1. leden 1996.

(2) Nárok na vdovský důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manžel vdovy zemřel po 31. prosinci 1990.

(3) Nárok na vdovecký důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manželka vdovce zemřela po 31. prosinci 1990; pro vznik nároku se nevyžaduje, aby manželka splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby zaměstnání. Výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

§ 70

Důchody starobní, invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, přiznané před 1. lednem 1996, se považují za starobní, plné invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle tohoto zákona, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. prosince 1995, včetně zvýšení důchodu

o pevnou částku podle zvláštních zákonů[26]) (dále jen „zvýšení o pevnou částku"), pokud se dále nestanoví jinak.

§ 71

(1) Výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výší těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.

(2) Získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2018. V období po 31. prosinci 2005 se podle věty první postupuje jen na žádost pojištěnce. Věta první neplatí v případě, vznikl-li nárok na invalidní důchod po 31. prosinci 2011.

(3) Odstavce 1 a 2 platí obdobně pro stanovení výše důchodu zjišťované pro vyměření vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu.

(4) Pro stanovení výše důchodů uvedených v odstavcích 1 a 2 podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 se použije ustanovení těchto předpisů o průměrném měsíčním výdělku, včetně určení rozhodného období pro jeho výpočet, o výši důchodu a o nejvyšší a nejnižší výměře důchodu, s výjimkou ustanovení o úpravě důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a s výjimkou ustanovení umožňujícího na základě žádosti pojištěnce požádat po 31. prosinci 1990 o vyměření výše důchodu podle předpisů platných před 1. říjnem 1988; přitom při určení výdělků za dobu po 31. prosinci 1995 se postupuje podle § 16 odst. 3 a 4 a při určení dopočtené doby se postupuje podle § 41 odst. 4.

(5) Ke starobnímu, plnému invalidnímu a částečnému invalidnímu důchodu přiznanému po 31. prosinci 1995, na který vznikl nárok před 1. lednem 1996, náleží ode dne přiznání zvýšení podle § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995; to však neplatí, stanoví-li se výše starobního důchodu podle § 72 odst. 1.

HLAVA DRUHÁ
JEDNOTLIVÉ DRUHY DÁVEK

Starobní důchod

§ 72

(1) Výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. lednem 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod nepřetržitě zaměstnáni ke dni 31. prosince 1995 a nepobírali tento důchod ani jeho část, se stanoví podle předpisů platných po 31. prosinci 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. lednem 1996; ustanovení § 71 odst. 1, 2 a 4 platí zde obdobně.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, byl-li před 1. lednem 1996 přiznán starobní důchod, s výjimkou starobního důchodu přiznaného podle zákona č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti.

§ 73

(1) Starobní důchody včetně důchodů přiznaných podle zákona č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti, nebo podle předchozích obdobných předpisů (dále jen „předčasně poskytované starobní důchody"), přiznané před 1. lednem 1996, se po dobu další výdělečné činnosti konané po vzniku nároku na tento důchod vyplácejí po 31. prosinci 1995 za podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Jestliže poživatel starobního důchodu nesplňuje ke dni 1. ledna 1996 podmínky uvedené v § 37 a v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996 nedovrší věk, od něhož se mu podle § 37 vyplácí starobní důchod bez omezení, je poživatel tohoto důchodu povinen tuto skutečnost oznámit plátci důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ohlašovací povinnost podle předchozí věty nemá poživatel starobního důchodu, jestliže ukončí výdělečnou činnost (samostatnou výdělečnou činnost) v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996.

(3) Ohlašovací povinnost podle odstavce 2 má i zaměstnavatel poživatele důchodu uvedeného v odstavci 2.

(4) Výplata důchodu v případech uvedených v odstavci 2 nenáleží od splátky důchodu splatné v březnu 1996, je-li poživatel starobního důchodu výdělečně činný.

§ 74

Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.

§ 74a

(1) U pojištěnců, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 10 let zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, které bylo podle předpisů účinných před 1. lednem 1969 zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení

věku aspoň 55 let, činí důchodový věk 50 let, pokud tito pojištěnci nastoupili do zaměstnání v uranovém průmyslu na pracovištích s rizikem ionizujícího záření před 1. lednem 1969 a věku 50 let dosáhli po 30. červnu 2006.

(2) U pojištěnců, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 10 let zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, činí důchodový věk 55 let, pokud tohoto věku dosáhli po 30. červnu 2006 a nesplňují podmínky uvedené v odstavci 1. Za zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy se pro účely věty první nepovažuje zaměstnání v hornictví vykonávané pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na radioaktivní suroviny.

§ 75

Předčasně poskytovaný starobní důchod přiznaný před 1. lednem 1996 se považuje za starobní důchod uvedený v § 30 s tím, že nárok poživatele předčasně poskytovaného starobního důchodu přiznaného od 21. března 1994 do 31. prosince 1995 na přepočet starobního důchodu do dosažení potřebného věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod zůstává zachován; tento věk se posuzuje podle tohoto zákona. Výše tohoto důchodu při tomto přepočtu se stanoví podle tohoto zákona s tím, že ustanovení § 71 odst. 1 a 4 platí zde obdobně; zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 76

(1) Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, zůstávají zachovány do 31. prosince 2000. Ustanovení § 74 věty druhé platí zde obdobně. Výše starobního důchodu podle věty první se stanoví podle tohoto zákona s tím, že pro výši a výplatu tohoto důchodu platí § 37 a § 71 odst. 1 a 4 obdobně. Nárok na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisu uvedeného ve větě první vzniká též pojištěncům, kteří dosáhli 50 let do 31. prosince 2010, pokud splňují ostatní podmínky stanovené v tomto předpisu; přitom se nevyžaduje, aby ke splnění podmínek stanovených v § 2 odst. 2 písm. c) tohoto předpisu došlo v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice. Výše procentní výměry starobního důchodu podle věty první se zvyšuje podle § 34 odst. 3 po dosažení 55 let věku.

(2) Poživatel starobního důchodu přiznaného podle odstavce 1 nemá nárok na starobní důchod podle tohoto zákona.

§ 76a

Procentní výměra starobního důchodu, který je přiznáván po 30. červnu 2006 pojištěncům, jejichž důchodový věk byl stanoven podle § 74a odst. 1 nebo § 76 odst. 1, a pojištěncům, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle

§ 4 odst. 1 věty druhé zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.

§ 77

Při zvýšení starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se za výpočtový základ považuje průměrný měsíční výdělek, z něhož byl tento důchod vyměřen.

Plný invalidní a částečný invalidní důchod

§ 78

Poživateli plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996, který ke dni 31. prosince 1995 dosáhl aspoň věku o deset let nižšího, než je jeho důchodový věk stanovený podle tohoto zákona [§ 32, 74, 76 a § 94 písm. a)], lze odejmout tento důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1997, a to jen za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996, jestliže byl tento plný invalidní důchod přiznán pro invaliditu způsobenou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, pro který jeho poživatel mohl vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřené jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního zaměstnání.

§ 79

Jestliže poživatel plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 vykonává po 31. prosinci 1995 výdělečnou činnost v cizině nebo samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou samostatné výdělečné činnosti vykonávané za zcela mimořádných podmínek [§ 39 odst. 1 písm. b)], je povinen tuto skutečnost oznámit plátci důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

§ 80

U částečného invalidního důchodu přiznaného před 1. červencem 1995 se posuzuje v roce 1996 výplata tohoto důchodu podle § 46 na základě průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti zakládající účast na pojištění poživatele tohoto důchodu, kterého dosáhl v roce 1995; přitom se nepřihlíží k příjmům před přiznáním částečného invalidního důchodu. Do doby uvedené v § 47 odst. 6 a 7 se považuje podmínka výplaty částečného invalidního důchodu ve výši podle § 46 odst. 1 písm. a) za splněnou.

§ 81

Je-li poživatel částečného invalidního důchodu, s výjimkou částečného invalidního důchodu uvedeného v § 44 odst. 2 přiznaného před 1. lednem 1996, výdělečně činný po 31. prosinci 1995 v cizině, je povinen tuto skutečnost oznámit plátci důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

Důchod vdovský a vdovecký

§ 82

(1) Byl-li vdovský důchod přiznán před 1. lednem 1996 a ke dni 1. ledna 1996 vdova nesplňuje žádnou z podmínek stanovenou tímto zákonem, zůstává nárok na vdovský důchod zachován, pokud jsou splněny podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

(2) Došlo-li k zániku nároku na vdovský důchod před 1. lednem 1996, vznikne nárok na vdovský důchod znovu, splní-li se po 31. prosinci 1995 podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995, a to ve lhůtě a ve výši stanovené těmito předpisy.

(3) Vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

§ 82a

(1) Byla-li výše vdovského důchodu, na který vznikl (znovu vznikl) nárok před 1. lednem 1996 nebo na který znovu vznikl nárok po 31. prosinci 1995 podle § 82 odst. 2, omezena pro souběh s nárokem na výplatu starobního nebo invalidního důchodu podle předpisů o sociálním zabezpečení platných před 1. lednem 1996[35a]), zvyšuje se procentní výměra vdovského důchodu o částku odpovídající rozdílu mezi vyplácenou výší a výší bez takového omezení, včetně zvýšení podle předpisů o zvýšení důchodů náležejících od přiznání vdovského důchodu do dne, od kterého se úprava podle tohoto ustanovení provede. Zvýšení o částku rozdílu náleží jen v době, ve které omezení výše vdovského důchodu podle předchozí věty trvá.

(2) Nebyl-li vdovský důchod z důvodu uvedeného v předchozím odstavci vyplácen, postupuje se obdobně s tím, že za den přiznání vdovského důchodu se považuje den, kdy na takový vdovský důchod vznikl (znovu vznikl) nárok.

(3) Pro zjišťování výše vdovského důchodu pro účely stanovení částky rozdílu se nepoužijí ustanovení předpisů o sociálním zabezpečení platná před 1. lednem 1996 o

a) nejvyšších přípustných výměrách úhrnu důchodu při souběhu starobního nebo invalidního důchodu a vdovského důchodu a o snížení výše vdovského důchodu pro jejich překročení[35a]),

b) částce, kterou nesmí při zvýšení důchodu přesáhnout nejvyšší výměra úhrnu důchodu stanovená pro souběh starobního nebo invalidního důchodu a vdovského důchodu po takovém zvýšení.

Výše starobního nebo invalidního důchodu přitom zůstává nedotčena; zvýšení starobního důchodu za dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod se však považuje za součást starobního důchodu a zvýšení podle písmene b) za součást starobního nebo invalidního důchodu i tehdy, byla-li podle předpisů platných před 1. lednem 1996 součástí úhrnu důchodu. Pokud by při stanovení částky rozdílu podle předchozích vět výše starobního nebo invalidního důchodu bez zvýšení o pevnou částku a vdovského důchodu, která by náležela ke dni 31. prosince 1995, přesáhla částku stanovenou v § 4 odst. 1 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, sníží se výše vdovského důchodu tak, aby úhrn důchodu takovou částku k uvedenému dni nepřesáhl. Ustanovení § 93 odst. 2 není postupu podle tohoto ustanovení na překážku.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se užije obdobně, byla-li výše vdovského důchodu omezena pro souběh s nárokem na výplatu důchodu za výsluhu let, který se podle § 89 odst. 1 považuje od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod nebo za starobní důchod, nebo nebyl-li vdovský důchod z téhož důvodu vyplácen.

(5) Zvýšení vdovského důchodu o částku rozdílu se provede na žádost a nejdříve od splátky důchodu splatné po 1. červenci 2006. Lhůta pro vydání rozhodnutí stanovená zvláštním předpisem[35b]) se u žádostí uplatněných do 31. října 2006 prodlužuje o 90 dnů.

(6) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně i pro vdovecké důchody.

§ 83

Vdově, která po 31. prosinci 1995 splňuje podmínky nároku na vdovský důchod a jíž není vdovský důchod vyplácen ke dni 31. prosince 1995 pro souběh s příjmem nebo je jí z tohoto důvodu vyplácen vdovský důchod v nižší částce, se na žádost začne vyplácet vdovský důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996, a to ve výši odpovídající měsíční částce, která by náležela ke dni 31. prosince 1995, po přičtení všech zvýšení, na která vznikl nárok do tohoto dne, včetně zvýšení o pevnou částku, pokud by toto zvýšení náleželo k vdovskému důchodu ke dni 31. prosince 1995.

§ 84

(1) Vdovský důchod vdovy, jejíž manžel zemřel po 31. prosinci 1990 a které byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 přiznán tento důchod ve výši výživného proto, že nežila s manželem delší dobu před jeho smrtí ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, se na žádost nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996 stanoví ve výši, v jaké by náležel bez takového omezení ke dni 31. prosince 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Nárok na úpravu výše vdovského důchodu vzniká i v případě, že vdovský důchod nebyl vyplácen pro souběh s příjmem.

(2) Vdovský důchod rozvedené ženy náležející ke dni 31. prosince 1995 se po tomto datu považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona; ustanovení § 82 platí obdobně.

§ 85

Došlo-li k zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na takové důchody po 31. prosinci 1995, ale jde o důchody, které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a osoba splnila některou z podmínek nároku na vdovský nebo vdovecký důchod stanovenou tímto zákonem do pěti let od zániku nároku na takový důchod, vznikne nárok na vdovský nebo vdovecký důchod za podmínek podle tohoto zákona, pokud již nevznikl nárok na vdovský důchod podle § 82 odst. 2; přitom výše vdovského důchodu se stanoví podle tohoto zákona a výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

Sirotčí důchod

§ 86

Došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod po 31. prosinci 1995, ale sirotčí důchod byl přiznán podle předpisů platných před 1.

lednem 1996, a po 31. prosinci 1995 se splní některá z podmínek stanovených v § 52, vznikne nárok na sirotčí důchod za podmínek a ve výši podle tohoto zákona.

§ 87

Dojde-li po 31. prosinci 1995 k osvojení dítěte, které pobírá sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte přiznaný podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje se za procentní výměru sirotčího důchodu po jednom z rodičů polovina procentní výměry sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte.

§ 88

Sirotčí důchod vyplácený podle předpisů platných před 1. lednem 1996 do vlastních rukou pojištěnci, který ke dni 1. ledna 1996 nenabyl zletilosti, se vyplácí do jeho rukou i nadále; po dobu výplaty tohoto důchodu má tento pojištěnec svéprávnost uvedenou v § 3 odst. 2.

§ 89

Důchod za výsluhu let

(1) Důchod za výsluhu let přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod, a jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 důchodového věku uvedeného v § 32 odst. 1, za starobní důchod.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 se za základní výměru důchodu považuje částka 680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část důchodu za výsluhu let. Částečný invalidní důchod uvedený v odstavci 1 se v roce 1996 podle § 46 odst. 1 písm. b) a c) neupravuje.

§ 90

Důchod manželky

(1) Důchod manželky přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se považuje od 1. ledna 1996 za

a) starobní důchod, jestliže jeho poživatelka dosáhla ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo

b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatelka nedosáhla tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje zvýšení důchodu manželky o pevnou částku a za procentní výměru důchodu se považuje výše důchodu manželky bez zvýšení o pevnou částku.

(3) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na důchod manželky zaniká.

(4) Důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo b) vyplácí orgán, který vyplácel důchod manželky.

§ 91

Sociální důchod

(1) Sociální důchod přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za

a) starobní důchod, jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo

b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatel nedosáhl tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje částka 680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část sociálního důchodu.

(3) Vyplácí-li se sociální důchod ke dni 31. prosince 1995 spolu s jiným důchodem, slučuje se od 1. ledna 1996 tento jiný důchod bez zvýšení o pevnou částku s procentní výměrou (odstavec 2) důchodu uvedeného v odstavci 1 písm. a) nebo b) a nárok na tento jiný důchod sloučením zaniká.

(4) Byl-li ke dni 31. prosince 1995 na sociální důchod vyšší než 1359 Kč měsíčně odkázán též rodinný příslušník poživatele sociálního důchodu, postupuje se přiměřeně podle § 92 odst. 2 a 3.

(5) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na sociální důchod zaniká.

§ 92

Úprava důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu

(1) Byl-li starobní, plný invalidní, vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce podle předpisů platných před 1. lednem 1996, slučuje se částka zvýšení odpovídající této úpravě důchodu dnem 1. ledna 1996 s tímto důchodem. Je-li důchodci vypláceno současně více důchodů, slučuje se částka zvýšení odpovídající uvedené úpravě s důchodem starobním, plným invalidním nebo částečným invalidním, a jde-li o poživatele vdovského nebo vdoveckého důchodu, který nemá nárok na žádný z uvedených důchodů a náleží mu současně sirotčí důchod, slučuje se s důchodem vdovským nebo vdoveckým.

(2) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který je poživatelem důchodu, slučuje se s důchodem podle odstavce 1 polovina částky odpovídající tomuto zvýšení, pokud rodinným příslušníkem důchodce není nezaopatřené dítě, a druhá polovina částky zvýšení se dnem 1. ledna 1996 slučuje s důchodem tohoto rodinného příslušníka. Jestliže rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele takto upraveného důchodu celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(3) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který není poživatelem důchodu, a částka zvýšení podle odstavce 1 činí aspoň 680 Kč měsíčně, vzniká tomuto rodinnému příslušníku, pokud není nezaopatřeným dítětem, nárok na starobní nebo plný invalidní důchod podle podmínek stanovených v § 91 odst. 1; částka zvýšení ve výši 680 Kč měsíčně se přitom stává základní výměrou důchodu rodinného příslušníka a částka zvýšení přesahující 680 Kč měsíčně se ve výši jedné poloviny stává procentní výměrou důchodu rodinného příslušníka a ve výši druhé poloviny se přičítá k procentní výměře důchodu poživatele důchodu, jemuž byl důchod upraven podle odstavce 1. Důchod, na který vznikl rodinnému příslušníku nárok podle věty první, vyplácí orgán, který dosud vyplácel důchod upravený proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce. Pokud částka zvýšení podle odstavce 1 nedosahuje 680 Kč měsíčně nebo rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele důchodu upraveného podle odstavce 1 celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(4) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na zvýšení důchodu z důvodu jediného zdroje příjmu zaniká.

§ 93

Souběh nároků na důchody

(1) Došlo-li při souběhu nároků na výplatu důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 1996 k omezení úhrnu vyplácených důchodů nejvyššími výměrami stanovenými pevnými částkami a po 31. prosinci 1995 zanikne nárok na některý z důchodů, a tím odpadne důvod pro takový souběh důchodů, začne se důchod, byla-li jeho výše takto omezena nebo nebyl-li vyplácen pro souběh s jiným důchodem vůbec, vyplácet ve výši, která by náležela, kdyby takový důchod byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 vyplácen samostatně, a to včetně všech zvýšení, která by k němu od jeho přiznání náležela, jestliže to tyto předpisy umožňovaly.

(2) Souběh nároků na výplatu důchodů, k němuž došlo před 1. lednem 1996 nebo k němuž nedošlo proto, že se důchod nevyplácel, avšak nárok na důchod trval, se posuzuje po 31. prosinci 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a to i když po 31. prosinci 1995 dojde k zániku nároku na výplatu na některý z těchto důchodů, pokud nárok na tento důchod trval. Zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 94

Nároky účastníků odboje

Pojištěncům, které předpisy platné ke dni 31. prosince 1995 považovaly za účastníky odboje, se pro nároky na důchody vzniklé po 31. prosinci 1995 zachovává nárok na

a) snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod; ustanovení § 74 věty druhé platí zde obdobně,

b) zvýšení starobního a invalidního důchodu o pevné částky za každý započatý rok odbojové činnosti,

c) stanovení nejnižší výměry důchodu v pevných částkách,

a to v rozsahu a za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996; zvýšení o pevné částky podle písmene b) se přitom přičítá k procentní výměře důchodu.

§ 95

Výše důchodu vypláceného do ciziny

Byly-li při vyměření důchodu podle předpisů platných před 1. lednem 1996 započteny i doby zaměstnání (pojištění) před 1. květnem 1990, studia po 30. dubnu 1990 a náhradní doby, pokud uvedené doby byly získány v cizině, sníží se procentní výměra důchodu o částku rovnající se částce důchodu za doby získané v cizině a základní výměra důchodu se sníží v tom procentním poměru, v jakém byla snížena procentní výměra důchodu, jestliže se poživatel takového důchodu vystěhuje po 31. prosinci 1995 do státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

§ 96

Další dávky poskytované důchodcům

Dávky uvedené v § 184 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, a příplatky k důchodům členů zemědělských družstev se vyplatí naposledy za měsíc prosinec 1995; dnem účinnosti tohoto zákona nárok na ně zaniká. Poživatelům těchto dávek nebo příplatků náleží jednorázová částka ve výši odpovídající dvacetičtyřnásobku měsíční částky dávky nebo příplatku, v jaké náležely ke dni 31. prosince 1995.

§ 97

Výplata jednorázových částek

Jednorázové částky náležející podle § 96 se vyplatí na žádost do tří měsíců ode dne jejího podání; pro nárok na výplatu těchto částek platí obdobně ustanovení o nároku na důchod a jeho výplatu, s výjimkou ustanovení o podání žádosti.

§ 98

Příplatek k důchodu

Příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 a 8 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., a podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákona č. 267/1992 Sb., přiznaný po 31. prosinci 1995, se slučuje s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek. Zánikem nároku na důchod, s nímž byl příplatek k důchodu sloučen, však není dotčen nárok na tento příplatek podle zákona o soudní rehabilitaci a zákona o mimosoudních rehabilitacích.

HLAVA TŘETÍ

ZÁKLADNÍ A PROCENTNÍ VÝMĚRA DŮCHODŮ PŘIZNANÝCH PODLE PŘEDPISŮ PLATNÝCH PŘED 1. LEDNEM 1996

§ 99

(1) Zvýšení o pevnou částku se u důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 považuje za základní výměru důchodu (§ 4 odst. 2 věta první).

(2) Výše důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 bez zvýšení o pevnou částku se považuje za procentní výměru důchodu (§ 4 odst. 2 věta první).

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i pro důchody přiznané podle § 71 a § 72 odst. 1 věty druhé podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

(4) Pobírá-li důchodce ke dni 1. ledna 1996 více důchodů, považuje se základní výměra uvedená v odstavci 1 za základní výměru starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu; za základní výměru vdovského nebo vdoveckého důchodu se považuje, jen jde-li o souběh tohoto důchodu se sirotčím důchodem.

(5) Základní výměra důchodu přiznaného po 31. prosinci 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996 se stanoví ve výši, v jaké náleží podle předpisů platných ke dni, od něhož se důchod přiznává.

§ 100

Procentní výměra plných invalidních důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 osobám uvedeným v § 42 odst. 1, která nedosahuje výše stanovené podle § 42 odst. 2, se upraví bez žádosti na tuto výši od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 1995; přitom se pro tyto účely považuje za přiznání tohoto důchodu 1. leden 1996.

§ 101

U dílčích důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 se za základní výměru považuje zvýšení o pevnou částku.

HLAVA ČTVRTÁ
ÚČAST NA POJIŠTĚNÍ NĚKTERÝCH OSOB A HODNOCENÍ NĚKTERÝCH DOB

§ 102

(1) Do 31. prosince 1998 jsou účastni pojištění interní vědečtí aspiranti; pro hodnocení účasti na pojištění interních vědeckých aspirantů jako doby pojištění platí § 11 obdobně.

(2) Do 30. listopadu 1999 jsou účastni pojištění vojáci v další službě; pro hodnocení účasti na pojištění vojáků v další službě jako doby pojištění platí § 11 obdobně.

(3) Do 31. prosince 2004 jsou účastny pojištění osoby konající civilní službu. Doba účasti na pojištění podle věty první se považuje za náhradní dobu pojištění.

(4) Do 31. prosince 2009 jsou účastny pojištění osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem na střední škole nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let. Doba účasti na pojištění podle věty první se považuje za náhradní dobu pojištění. Činí-li součet náhradních dob pojištění podle věty první a podle § 5 odst. 2 písm. i) více než 6 let, omezí se počet těchto náhradních dob pojištění na prvních 6 let.

(5) Do 30. června 2016 jsou účastny pojištění osoby konající vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, které nejsou vojáky z povolání. Doba účasti na pojištění podle věty první se považuje za náhradní dobu pojištění.

(6) Od 1. ledna 2022 do dne zániku pěstounské péče jsou účastny pojištění osoby pečující poskytující dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči, je-li těmto osobám vyplácen příspěvek při pěstounské péči podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí[51]), pokud tyto osoby měly v den 31. prosince 2021 nárok na odměnu pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí[37a]). Doba účasti na pojištění podle věty první se považuje za náhradní dobu pojištění a za vyloučenou dobu podle § 16 odst. 4.

§ 102a

(1) Účast osoby pečující o dítě ve věku do 18 let, které je dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, a osoby pečující osobně o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud spolu žijí v domácnosti, na důchodovém pojištění před 1. lednem 2007 se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

(2) Účast osob pobírajících dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem po skončení výdělečné činnosti, která zakládala nemocenské pojištění, z něhož byly tyto dávky vypláceny, před 1. lednem 2009 se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

(3) Účast pěstounů, kteří vykonávali pěstounskou péči v zařízeních pro výkon pěstounské péče nebo kterým byla za výkon pěstounské péče vyplácena odměna náležející pěstounovi ve zvláštních případech, na důchodovém pojištění před 1. lednem 2013 se posuzuje podle právních předpisů účinných před tímto dnem.

§ 102b

Účast poslanců Evropského parlamentu, zvolených na území České republiky, přede dnem, kterým začíná volební období Evropského parlamentu v roce 2009, na pojištění se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

§ 103

Účast osob samostatně výdělečně činných na pojištění podle tohoto zákona vzniká nejdříve od 1. ledna 1996; účast osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob na důchodovém zabezpečení před 1. lednem 1996 se posuzuje podle předpisů platných před tímto dnem.

§ 104

(1) Doba péče o dítě před 1. lednem 1996 se hodnotí za podmínek stanovených předpisy platnými před tímto dnem jako náhradní doba (§ 13 odst. 2) v rozsahu stanoveném tímto zákonem [§ 5 odst. 2 písm. c)]; tato doba se v rozsahu, který přesahuje náhradní dobu podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje za vyloučenou dobu uvedenou v § 16 odst. 4 větě první a druhé.

(2) Doby zaměstnání před 1. lednem 1996, u nichž podle předpisů platných před tímto dnem byla stanovena podmínka, aby zakládaly nemocenské pojištění,[36]) se považují za dobu pojištění (§ 13 odst. 1), jen pokud zakládaly nemocenské pojištění v době svého trvání.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 105

(1) U prezidenta republiky se pro účast na pojištění a hodnocení doby pojištění považuje za splněnou podmínka účasti na nemocenském pojištění (§ 8) a zaplacení pojistného [§ 11 odst. 1 písm. a) a odst. 2]. Za vyměřovací základ (§ 16 odst. 3) se u prezidenta republiky považuje jeho měsíční plat.[27])

(2) Pojištění je účastna též manželka prezidenta republiky; to platí obdobně i pro manžela prezidentky republiky. Doba účasti na pojištění podle věty první se považuje za náhradní dobu pojištění a za vyloučenou dobu podle § 16 odst. 4.

(3) Doba výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky, se ode dne, kterým začíná volební období Evropského parlamentu v roce 2009, považuje za vyloučenou dobu (§ 16 odst. 4).

(4) Pojištění jsou účastni též státní zástupci vykonávající v České republice funkci evropských pověřených žalobců podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce. Doba účasti na pojištění těchto státních zástupců se považuje za dobu pojištění a za výdělečnou činnost.

§ 105a

Převod důchodových práv ve vztahu k důchodovému systému Evropské unie

(1) Pojištěnci, kteří se stali úředníky nebo ostatními zaměstnanci Evropské unie nebo jejích institucí a ukončili v České republice výdělečnou činnost, mají nárok na převedení důchodových práv získaných v České republice do důchodového systému Evropské unie nebo jejích institucí (dále jen „důchodový systém Evropské unie“), pokud jim nebyl přiznán starobní nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění. Důchodovými právy podle věty první se rozumí finanční částka stanovená jako pojistněmatematický ekvivalent v závislosti na získané době pojištění a vyměřovacích základech. Převodem důchodových práv zaniká nárok na započet těch dob pojištění a vyměřovacích základů v českém důchodovém pojištění, které byly použity pro stanovení finanční částky podle věty druhé.

(2) Stala-li se osoba po skončení služby nebo zaměstnání v Evropské unii nebo jejích institucích, která byla po dobu této služby nebo zaměstnání účastna důchodového systému Evropské unie, pojištěncem v českém důchodovém pojištění, má nárok na převedení důchodových práv získaných v důchodovém systému Evropské unie do českého důchodového pojištění; tato důchodová práva se převedou prostřednictvím doby pojištění stanovené s přihlédnutím k délce doby služby nebo zaměstnání v Evropské unii nebo jejích institucích, která založila účast v důchodovém systému Evropské unie, a vyměřovacích základů stanovených za tuto dobu.

(3) Převody důchodových práv podle odstavců 1 a 2 se provádějí na žádost pojištěnce.

(4) Vláda stanoví nařízením bližší podmínky a způsob převodu důchodových práv podle odstavců 1 a 2 a způsob výpočtu finanční částky podle odstavce 1 a určení dob pojištění a vyměřovacích základů odpovídajících důchodovým právům získaným v důchodovém systému Evropské unie podle odstavce 2.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se vztahují na úředníky nebo ostatní zaměstnance institucí uvedených v odstavcích 1 a 2, jen jde-li o instituce stanovené vládou v nařízení.

§ 105b

Pobírání dávek nemocenského pojištění (péče) v době dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény

Za pobírání dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem po skončení výdělečné činnosti, která zakládala nemocenské pojištění (péči), z něhož jsou tyto dávky vypláceny [§ 5 odst. 2

písm. f)], za pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (§ 10 odst. 2 a 3), za pobírání dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem [§ 11 odst. 2 věta první a § 16 odst. 4 písm. a)] a za dobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) (§ 65 odst. 1) se v roce 2008 pro účely tohoto zákona považuje též období prvních 3 kalendářních dnů v rámci trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, po které se nemocenské podle předpisů o nemocenském pojištění (péči) neposkytuje, a období prvních 3 dnů v rámci trvání dočasné pracovní neschopnosti (neschopnosti ke službě nebo neschopnosti k výkonu funkce) nebo karantény, po které se podle zvláštních právních předpisů neposkytuje plat, služební příjem nebo odměna.

§ 105c

Nároky pojištěnce, který byl účasten důchodového spoření

(1) Pojištěnci, který byl v období let 2013 až 2015 účasten důchodového spoření a za celou dobu své účasti na důchodovém spoření nedoplatil podle zákona o ukončení důchodového spoření[47]) pojistné na důchodové pojištění, se výše procentní výměry starobního důchodu za doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1, které se kryjí s dobou účasti na důchodovém spoření, stanoví způsobem a za podmínek podle právní úpravy účinné ke dni 31. prosince 2015. Ustanovení věty první platí i v případě vzniku nároku na starobní důchod podle § 61a odst. 1, jde-li o poživatele invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně; ustanovení § 61a odst. 2 se přitom nepoužije.

(2) Při stanovení procentní výměry vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu v případě úmrtí pojištěnce, který byl v období let 2013 až 2015 účasten důchodového spoření, po 31. prosinci 2015 se tato účast na důchodovém spoření zohledňuje podle právní úpravy účinné ke dni 31. prosince 2015.

§ 106

Vztah k jiným právním předpisům

Pokud je v jiných právních předpisech uveden pojem „důchodové zabezpečení“, rozumí se tím důchodové pojištění podle tohoto zákona, nevyplývá-li z povahy věci něco jiného. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a předpisy vydané k jeho provedení.

Dorovnávací přídavek některým poživatelům českého a slovenského starobního důchodu

§ 106a

(1) Nárok na dorovnávací přídavek má pojištěnec, kterému byl přiznán starobní důchod z českého pojištění (dále jen „český starobní důchod“), pokud

a) získal před 1. lednem 1993 aspoň 25 let československé doby pojištění, za kterou mu byl po 31. prosinci 1992 přiznán starobní důchod ze slovenského důchodového pojištění (dále jen „slovenský starobní důchod“); v tomto zákoně se pro účely dorovnávacího přídavku za československou dobu pojištění považují doby zaměstnání a náhradní doby získané před 1. lednem 1993 podle československých právních předpisů a československá doba pojištění se

započítává v rozsahu, v jakém se započítává podle právních předpisů České republiky účinných ke dni, od něhož byl přiznán český starobní důchod,

b) získal v období od 1. ledna 1993 do 31. prosince 1995 aspoň 1 rok doby pojištění podle právních předpisů České republiky; pro účely splnění této podmínky se do doby pojištění nezahrnují náhradní doby,

c) český starobní důchod a slovenský starobní důchod jsou vypláceny ke dni, od něhož pojištěnec žádá o přiznání dorovnávacího přídavku, a

d) výše dorovnávacího přídavku má ke dni, od něhož pojištěnec žádá o jeho přiznání, kladnou hodnotu.

(2) Výše dorovnávacího přídavku se při jeho přiznání stanoví ve výši rozdílu mezi výší starobního důchodu, která by pojištěnci náležela, pokud by k dobám pojištění získaným po 31. prosinci 1992 podle právních předpisů České republiky byla přičtena československá doba pojištění (dále jen „hypotetická výše starobního důchodu“) a úhrnem vypláceného českého starobního důchodu a vypláceného slovenského starobního důchodu přepočteného na českou měnu. Pokud je některý z těchto starobních důchodů vyplácen v nižší výši z důvodu souběhu nároku na výplatu jiného důchodu nebo z důvodu výdělečné činnosti anebo z jiného důvodu stanoveného zákonem, použije se při stanovení výše dorovnávacího přídavku ta výše starobního důchodu, která by náležela, kdyby k tomuto snížení výše starobního důchodu z těchto důvodů nedošlo. Při přepočtu vypláceného slovenského starobního důchodu na českou měnu podle věty první se použije kurz české koruny vůči euru vyhlášený Českou národní bankou pro první den kalendářního měsíce, do něhož spadá den, od něhož se dorovnávací přídavek přiznává.

(3) Hypotetická výše starobního důchodu se stanoví ke dni, od něhož byl přiznán český starobní důchod. Pokud je dorovnávací přídavek přiznáván od pozdějšího dne, než je den, od něhož je přiznán český starobní důchod, zvýší se hypotetická výše starobního důchodu podle právních předpisů upravujících zvyšování důchodů v období ode dne, od něhož byl přiznán český starobní důchod, do dne, od něhož se dorovnávací přídavek přiznává.

§ 106b

(1) Výše dorovnávacího přídavku se nově stanoví ke dni 31. ledna každého kalendářního roku; to neplatí, byl-li dorovnávací přídavek přiznán ode dne spadajícího do období od 1. ledna do 31. ledna téhož kalendářního roku. Při stanovení nové výše dorovnávacího přídavku se vychází z výše vypláceného českého starobního důchodu a z výše vypláceného slovenského starobního důchodu ke dni 31. ledna kalendářního roku a z hypotetické výše starobního důchodu stanovené podle § 106a odst. 2 a 3 a upravené podle právních předpisů o zvyšování důchodů v období ode dne přiznání dorovnávacího přídavku do dne 31. ledna kalendářního roku; ustanovení § 106a odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Dorovnávací přídavek v nové výši se vyplácí od splátky českého starobního důchodu splatné v dubnu kalendářního roku, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídavku, do splátky českého starobního důchodu splatné v březnu následujícího kalendářního roku. Při přepočtu vypláceného slovenského starobního důchodu na českou měnu pro účely stanovení nové výše dorovnávacího přídavku se použije kurz české koruny vůči euru vyhlášený Českou národní bankou pro 1. leden kalendářního roku, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídavku.

(2) Pokud by v důsledku změny výše vypláceného českého starobního důchodu nebo výše vypláceného slovenského starobního důchodu přepočteného na českou měnu dorovnávací přídavek neměl kladnou hodnotu, zaniká nárok na výplatu dorovnávacího přídavku od splátky českého starobního důchodu splatné v dubnu kalendářního roku na dobu do splátky tohoto důchodu splatné

v březnu následujícího kalendářního roku. Pokud nárok na výplatu dorovnávacího přídavku zanikl podle věty první v období 3 bezprostředně následujících kalendářních roků, nárok na dorovnávací přídavek zaniká dnem 31. ledna posledního z těchto kalendářních roků.

(3) Nevyplácí-li se dorovnávací přídavek proto, že se nevyplácí český starobní důchod nebo slovenský starobní důchod (§ 106c odst. 1), stanoví se nově výše dorovnávacího přídavku ode dne obnovení výplaty českého starobního důchodu nebo slovenského starobního důchodu. Při stanovení nové výše dorovnávacího přídavku se vychází z výše vypláceného českého starobního důchodu a z výše vypláceného slovenského starobního důchodu ke dni obnovení výplaty českého starobního důchodu nebo slovenského starobního důchodu a z hypotetické výše starobního důchodu stanovené podle § 106a odst. 2 a 3, zvýšené za případnou další výdělečnou činnost vykonávanou bez pobírání českého starobního důchodu (§ 34 odst. 3 a § 36 odst. 3) a upravené podle právních předpisů o zvyšování důchodů v období ode dne přiznání dorovnávacího přídavku do dne obnovení výplaty českého starobního důchodu; ustanovení § 106a odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Při přepočtu vypláceného slovenského starobního důchodu na českou měnu pro účely stanovení nové výše dorovnávacího přídavku se použije kurz české koruny vůči euru vyhlášený Českou národní bankou pro první den kalendářního měsíce, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídavku.

§ 106c

(1) Dorovnávací přídavek se vyplácí, jen pokud náleží výplata českého starobního důchodu i slovenského starobního důchodu.

(2) Vyplácí-li se český starobní důchod ve výši poloviny podle § 37 odst. 1 nebo ve výši poloviny procentní výměry podle § 59, vyplácí se dorovnávací přídavek ve výši poloviny.

(3) Dorovnávací přídavek se vyplácí spolu s českým starobním důchodem a stejným způsobem jako tento důchod.

(4) Na dorovnávací přídavek se pro účely § 58 a 59 a pro účely jiných právních předpisů hledí, jako by byl součástí starobního důchodu.

(5) Ustanovení § 54, 55, § 56 odst. 1, § 62 a 63 platí pro dorovnávací přídavek přiměřeně.

Zmocňovací ustanovení

§ 107

(1) Vláda stanoví nařízením

a) výši všeobecného vyměřovacího základu podle § 17 odst. 2 a výši přepočítacího koeficientu podle § 17 odst. 4,

b) výši částek redukčních hranic stanovených podle § 15 pro kalendářní rok,

c) výši základní výměry důchodu stanovenou podle § 33 odst. 1, § 41 odst. 1, § 51 odst. 1, § 53 odst. 1 a § 54 odst. 3 pro kalendářní rok,

d) nejnižší částku procentní výměry důchodu stanovenou podle § 33 odst. 2 věty třetí, § 41 odst. 3 a § 67 odst. 14 písm. c) a d) pro kalendářní rok,

e) zvýšení důchodů podle § 67 odst. 15,

f) které nemoci se považují za nemoci z povolání a seznam těchto nemocí.

(2) Vláda může nařízením stanovit, že u pojištěnců, kteří začali před 1. lednem 1993 vykonávat zaměstnání v hornictví, uvedené v § 76a větě první, se důchodový věk s přihlédnutím k délce zaměstnání v hornictví stanoví v nižších věkových hranicích, než jsou věkové hranice stanovené podle tohoto zákona, podmínky pro stanovení těchto nižších věkových hranic, přičemž tyto nižší věkové hranice a podmínky pro jejich stanovení nebudou stanoveny výhodněji, než tomu bylo podle právních předpisů účinných k 31. prosinci 1992, a dále způsob, jak se toto zaměstnání vykonávané po 31. prosinci 1992 prokazuje; zaměstnavatelé, kteří po 31. prosinci 1992 zaměstnávali tyto pojištěnce, jsou přitom povinni výkon tohoto zaměstnání potvrzovat. Vláda dále může stanovit, jakým způsobem se přepočtou starobní důchody pojištěnců uvedených ve větě první, kteří splnili podmínky pro stanovení těchto nižších věkových hranic.

§ 108

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví vyhláškou,

a) způsob posouzení a procentní míry poklesu pracovní schopnosti, co se rozumí zcela mimořádnými podmínkami, za nichž je pojištěnec, jehož pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %, schopen výdělečné činnosti, a způsob zhodnocení a využití zachované pracovní schopnosti podle § 39 odst. 4 písm. e),

b) co se rozumí výdělečnou činností v cizině a způsob přepočtu příjmů z výdělečné činnosti v cizině na českou měnu,

c) postup při zjišťování ročního vyměřovacího základu pojištěnce ve vztahu k vyloučeným dobám,

d) zvýšení důchodů podle § 67a odst. 8 a výši dočasného přídavku podle § 67aa odst. 7.

(2) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí stanoví prováděcím právním předpisem náležitosti a termíny předložení žádosti o zápis do seznamu, doklady k žádosti, obsah, rozsah a organizaci studia, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti osob, které se budou podílet na zajišťování studia podle § 21 odst. 1 písm. c), materiálně technické podmínky prostor, ve kterých se bude uskutečňovat studium, podmínky ukončování studia, obsah a způsob vedení dokumentace, způsob a termíny předávání údajů z dokumentace Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

§ 109

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. § 1 odst. 3 a 4, § 2 odst. 2 až 4, § 6, § 7 písm. a), § 8 až 52, § 54 až 69, § 73 odst. 4, v § 94 odst. 1 slova „důchodového zabezpečení a“, § 98, § 100, § 102 odst. 1 část věty první za středníkem, v § 104 odst. 2 slova „důchodového zabezpečení“, § 110, § 122 odst. 1 až 5, § 129 až 141, v § 145 odst. 6 slova „§ 122 odst. 1 až 3 a 5 a“, § 146 až 175, v § 177a odst. 1 slova „§ 6 odst. 2 a 3, § 8 odst. 1, § 9 odst. 2, § 12 odst. 2, 3 a 7, § 19 odst. 3, § 23 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41 odst. 2, § 44 odst. 2, § 48 odst. 2, § 54 odst. 9, § 59 odst. 3“, slova „§ 100 odst. 2“ a slova „§ 120 odst. 7, § 131 odst. 3 a § 142 odst. 5“ a v § 177a odst. 2 slova „kteří občané mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci v pracovním poměru, bližší podmínky jejich účasti na tomto zabezpečení, které další doby se považují za doby zaměstnání a náhradní doby, co se považuje za dobu zaměstnání v cizině, které osoby se považují za blízké osoby, co se považuje za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, za zvlášť ulehčené pracovní podmínky a mimořádné podmínky pro nárok na invalidní a částečný invalidní důchod, podstatný pokles výdělku a bližší úpravu jednotlivých podmínek invalidity a částečné invalidity, úpravu srovnatelného výdělku

o přepočítací koeficient“, slova „kdy je občan částečně, převážně nebo úplně bezmocný“ a slova „a podmínky poskytování úrazových důchodů, zaopatřovacích požitků vojenských a válečných poškozenců, přídavků za zranění a příspěvků přiznaných podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1957“ zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 1/1991 Sb., zákona č. 46/1991 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona České národní rady č. 482/1991 Sb., zákona č. 578/1991 Sb., zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb., zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., zákona České národní rady č. 37/1993 Sb., zákona č. 84/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 266/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 182/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb. a zákona č. 118/1995 Sb.,

2. § 24 odst. 3 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění zákona č. 118/1995 Sb.,
3. zákon č. 46/1991 Sb., o zvyšování důchodů, ve znění zákona České národní rady č. 37/1993 Sb.,
4. zákon č. 246/1991 Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1991,
5. zákon č. 116/1992 Sb., o zvýšení důchodů v roce 1992,
6. zákon České národní rady č. 547/1992 Sb., o zvýšení důchodů v roce 1993,
7. zákon č. 255/1993 Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1993 a o zvýšení důchodů přiznávaných v roce 1994, ve znění zákona č. 183/1994 Sb.,
8. čl. V zákona č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení,
9. zákon č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti,
10. zákon č. 41/1994 Sb., o zvýšení důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a sociálních důchodů,
11. zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995, ve znění zákona č. 76/1995 Sb., s výjimkou § 14,
12. zákon č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995,
13. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 231/1990 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a hranic nízkých důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu,
14. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 257/1990 Sb., o přechodném snížení výše pojistného na sociální zabezpečení pro osoby vykonávající uměleckou činnost.

§ 110

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1996.

Uhde v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

Příloha č. 1

Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1973

Rok narození	Důchodový věk činí u	
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí

		0	1	2	3 a 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r

1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+1m	65r+1m	65r+1m	65r+1m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+3m	65r+3m	65r+3m	65r+3m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+5m	65r+5m	65r+5m	65r+5m	65r+5m	64r+2m
1971	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m
1972	65r+7m	65r+7m	65r+7m	65r+7m	65r+7m	65r+2m
1973	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m

Vysvětlivky:

„r“ znamená rok

„m“ znamená kalendářní měsíc

Příloha č. 2

Koeficienty přepočtu nové výše procentní výměry invalidního důchodu při změně stupně invalidity

Dosavadní stupeň invalidity	Nový stupeň invalidity a koeficienty přepočtu		
	Koeficient přepočtu při změně na invaliditu prvního stupně	Koeficient přepočtu při změně na invaliditu druhého stupně	Koeficient přepočtu při změně na invaliditu třetího stupně

Invalidita prvního stupně	-	1,5	3,0
Invalidita druhého stupně	0,6667	-	2,0
Invalidita třetího stupně	0,3333	0,5	-

[1]) Zákon ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 590/1992 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.
Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.

[1a]) Například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 a Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

[2]) § 30 občanského zákoníku.

[4]) Nařízení vlády č. 262/1994 Sb., o odměnách členům zastupitelstev v obcích.

[5]) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

[5a]) § 44 až 47 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

[5a]) Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

[5b]) Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě.

[5b]) § 40a zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 168/2005 Sb.

[5c]) § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

[5e]) Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

[5f]) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[6]) § 33 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 226/1992 Sb.
§ 116 až 119 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění zákona č. 26/1993 Sb.

§ 119 až 123 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.

[6a]) Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).

[6b]) § 7 odst. 8 a § 36 odst. 2 písm. e) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[8]) § 13 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 259/1994 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

[9]) § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

[10]) § 10 a 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

[11]) § 95 a 118 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

[12]) Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb., zákona č. 468/1991 Sb. a zákona č. 318/1993 Sb.

[13]) Např. zákon ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, zákon ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), zákon ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a o Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, zákon ČNR č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. 164/1993 Sb. a zákona č. 275/1994 Sb.

[14]) § 7 odst. 2 písm. c) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[15]) § 9 odst. 1 písm. a) a b) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 323/1993 Sb. a zákona č. 259/1994 Sb.

[15a]) § 2 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 303/1995 Sb., o minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů.

[15e]) § 6 odst. 4 písm. a) bod 13 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 152/2007 Sb.

[16]) Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona ČNR č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

[16a]) § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

[17]) Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[17b]) § 5b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 305/2008 Sb.

[17c]) § 6 odst. 4 písm. a) bod 12 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 109/2006 Sb.

[17c]) § 15a odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

[18]) § 195 a § 206 odst. 2 zákoníku práce.

[19]) Např. § 92 odst. 2 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., § 106 odst. 2 zákona č. 154/1994 Sb..

[19a]) § 20 a 21 zákona č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců.

[19b]) § 83 odst. 3 a § 86 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb.

[19c]) § 45b odst. 2 a § 69 odst. 1 a 2 zákona o rodině.
§ 19 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

[19d]) § 45 zákona o rodině.

[20]) § 36 až 43 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

[20a]) § 55 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.

[20b]) § 46 odst. 3 a § 48 zákona č. 561/2004 Sb.

[20c]) § 55 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.

[20d]) § 55 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.

[21]) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[21a]) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

[21b]) § 141 až 159 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

[21c]) § 186 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.

[21d]) § 45 až 47 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

[24]) § 276 a násl. občanského soudního řádu.

[25]) § 118 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

[25a]) § 192 odst. 1 věta první a § 194 zákoníku práce.

[25b]) § 125 zákona č. 187/2006 Sb.

[25d]) § 192 odst. 5 zákoníku práce.

[26]) Zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995.
Zákon č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995.

[27]) § 6 čl. II odst. 1 zákona ČNR č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, o změně a doplnění některých zákonů České národní rady a některých dalších předpisů.

[28]) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

[28a]) § 25 odst. 3 až 5 zákona č. 435/2004 Sb.

[29]) § 37 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb. a zákona č. 138/1995 Sb.

[34]) § 25 a 38 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 171/1990 Sb. a zákona č. 138/1995 Sb.

[34b]) § 108 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

[35]) § 177 odst. 1 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení.

[35a]) Například § 56 odst. 2 až 5, § 64 odst. 5, § 139 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, a obdobná ustanovení předcházejících předpisů.

[35b]) § 71 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[36]) § 8 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

[37]) Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

[37]) § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[37a]) § 4a písm. b) a c) a § 47i zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

[38]) § 953 občanského zákoníku.

[39]) § 796 občanského zákoníku.

[40]) § 824 občanského zákoníku.

[41]) § 826 občanského zákoníku.

[42]) § 928 občanského zákoníku.

[43]) § 958 občanského zákoníku.

[44]) § 963 občanského zákoníku.

[45]) § 452 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

[46]) § 12 a 12a zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[46]) § 93a zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

[47]) Zákon č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření.

[48]) § 2430 až 2444 občanského zákoníku.

[50]) § 47f zákona č. 359/1999 Sb.

[51]) § 47ja zákona č. 359/1999 Sb.

[52]) § 13 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

[53]) § 37 odst. 3 a 4 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[54]) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů.
Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů.

[55]) § 881 občanského zákoníku.